അധ്യായം ഒന്ന്

ഹാസസാഹിത്യം
സാമാന്യാവലോകനം

സമൂഹത്തിലും വ്യക്തികളിലുമുള്ള വിഡ്ഢിത്തങ്ങളെയും ദുർവൃത്തികളെയും തുറന്നു കാട്ടാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഹാസ്യമാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യം അഥവാ സറ്റയർ. മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെതന്നെ സംസ്കരണമാണ് സറ്റയർ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. ഫലിതം കലർന്ന വിമർശനത്തിലൂടെയാണ് ഈ ലക്ഷ്യം സാധ്യമാകുന്നത്. എം. എച്ച്. എബ്രാംസ്, ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിൽ സമൂഹത്തെയോ, വ്യക്തിയെയോ ഫലിതം കലർത്തി നിശിതമായി നിരൂപണം ചെയ്യുന്നു എന്നു വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.[1] ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ വിഷയം എന്നത് ഒരു വ്യക്തിയോ, ഒരു പ്രത്യേകസ്വഭാവമുള്ള മനുഷ്യനോ, ഒരു വിഭാഗമോ, ഒരു സ്ഥാപനമോ, ഒരു രാജ്യമോ ഇതൊന്നുമല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യവർഗ്ഗം തന്നെയോ ആവാം. ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ പരമപ്രധാനമായ ലക്ഷ്യം സാമൂഹികവിമർശനമാണെന്ന കാര്യം സർവ്വസമ്മതമാണ്. 'ദുഷ്ടതയും അസംബന്ധവും സെൻസർ ചെയ്തിരിക്കുന്ന കവിതയാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യകവിത'[2] എന്ന് ഡോക്ടർ ജോൺസൺ തന്റെ ഡിക്ഷ്ണറിയിൽ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. നവീകരണമാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ അവസാനം[3] എന്ന് ഡ്രൈഡണും ഡിഫോയും അംഗീകരിക്കുന്നു. ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിനു സുഖപ്പെടുത്തുവാനും പുനഃസ്ഥാപിക്കുവാനും സാധിക്കും എന്നും അവർ തുടർന്നുപറയുന്നുണ്ട്. സാഹിത്യകൃതികളിൽ സാമൂഹികവിമർശനത്തിന് മുഖ്യമായും ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത് ആക്ഷേപഹാസ്യത്തെയാണ്. 'സൗഖ്യദായകവും തിരുത്തൽ ശക്തിയുമായ ആക്ഷേപഹാസ്യം ഒരു ശിക്ഷയും കൂടിയാണ്'[4] എന്ന കണ്ടെത്തൽ സ്വിഫ്റ്റിന്റെ 'ദി ബാറ്റിൽ ഓഫ് ദി ബുക്സ്' (The Battle of the Books, 1704) ന്റെ ആമുഖത്തിലുണ്ട്. 'ആക്ഷേപഹാസ്യമെന്നത് അശരണരെ ദുഷ്ടരിൽനിന്നും സംരക്ഷിക്കുവാൻ നീതിമാന്മാരെ ഒരുക്കുന്ന ഒരു ധാർമ്മിക നിയമപാലകനാണ്'[5] എന്നും അദ്ദേഹം തുടരുന്നു. 'ഗൃഹീതാവിന്റെ മുഖമൊഴിച്ച് മറ്റാൾക്കാരുടെ മുഖങ്ങളെയെല്ലാം തുറന്നു കാട്ടുന്ന ഒരു പ്രത്യേകതരം കണ്ണാടിയാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യം'[6] എന്ന് സ്വിഫ്റ്റ് ഉറച്ചു വിശ്വസിക്കുന്നു. 'ഒന്നാന്തരം ആക്ഷേപഹാസ്യം കൃത്യതയാർന്ന ആശയം മുഴങ്ങുന്നതും അടിയുറച്ച മൂല്യങ്ങളോടുകൂടിയതുമാണ്. വസ്തുതകളുടെ തത്കാലീനവും അത് എങ്ങിനെ ആയിരുന്നിരിക്കണം എന്നുമുള്ള രണ്ടവസ്ഥകളെക്കുറിച്ച് ആക്ഷേപഹാസ്യം എപ്പോഴും അറിവുള്ളതായിരിക്കും.'[7] എന്ന ആർതർ പൊളാർഡിന്റെ നിരീക്ഷണം ശ്രദ്ധേയമാണ്. ക്രിസ്ബാൾഡിക് തന്റെ ഡിക്ഷ്ണറിയിൽ ഇങ്ങനെ വിലയിരു

ത്തുന്നു. 'വ്യക്തികളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും സമൂഹത്തി ന്റെയും പരാജയ ങ്ങളെ പരിഹസിക്കുകയും അവഹേളിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു രചനാരീതിയാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യം.'[8] 'ആക്ഷേപഹാസ്യം ഒരുതരം പ്രതിഷേധമാണ്, ഒപ്പം ദേഷ്യ ത്തിന്റെയും നിരാശയുടെയും സംസ്കരണവും ഉദാത്തീകരണവുമാണ്'[9] എന്ന കണ്ടെത്തലാണ് ജെ. എ. കഡ്ഡന്റേത്. 'ആക്ഷേപഹാസ്യം പ്രതിഷേധിക്കു വാനുള്ള വാസനയിൽനിന്നു ജനിക്കുന്നതാണ്; കലയായിത്തീരുന്ന പ്രതിഷേധ മാണത്[10] എന്ന് ഇയാൻ ജാക്ക് അതിനെ പിന്താങ്ങുന്നു. ഒരു സാഹിതീയ രൂപമെന്ന നിലയിൽ ആക്ഷേപഹാസ്യത്തെ റിച്ചാർഡ് ഗാർനെറ്റ് ഇങ്ങനെ നിർവ്വചിക്കുന്നു. 'ആക്ഷേപാത്മകമോ വക്രീകരിക്കപ്പെട്ടതോ ആയ ഒരു യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ പ്രകാശനമാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യം. അത് നമ്മളിൽ അത്ഭു തമോ ജുഗുപ്സയോ ഉളവാക്കിയേക്കാം. എന്നാൽ ശുദ്ധഹാസ്യത്തിന്റേതായ ഒരു മൗലികഘടകം അതിൽ സന്നിഹിതമായിരിക്കണം എന്നത് നിർബ്ബന്ധമാണ്. കൂടാതെ അതിന് സുനിശ്ചിതമായ ഒരു സാഹിതീയരൂപവും ആവശ്യമാണ്. ഹാസ്യമില്ലെങ്കിൽ ആക്ഷേപഹാസ്യം വെറും കുറ്റാരോപണമായിത്തീരുന്നു; സാഹി തീയരൂപമില്ലെങ്കിൽ അത് വെറും കോമാളിത്തവും.'[11] നന്നാക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യ ത്തിന്റെകൂടെ രസ്യമാനതയെന്നതും ഒത്തുവരുമ്പോഴേ ആക്ഷേപഹാസ്യസാഹിത്യ ത്തിനു പ്രസക്തിയുള്ളൂ എന്നർത്ഥം. നിർമ്മമമായ കേവലഹാസോന്മീലനത്തോടു കൂടാതിരുന്നാൽ ആക്ഷേപഹാസമാവില്ല. ആക്ഷേപംമാത്രമെ ആകൂ; രസാത്മ കമായ സാഹിത്യരൂപമില്ലെങ്കിൽ ആക്ഷേപവും ഹാസവുമുണ്ടായാലും അതു വിദ്വേഷവമനമോ കോമാളിത്തച്ചിരിയോമാത്രമെ ആകൂ എന്നു ചുരുക്കം. ഹാസ്യ കാരനെയും ആക്ഷേപഹാസ്യകാരനെയും പാശ്ചാത്യ നോവൽകാരനായ താക്കറെ ഒരേ വകുപ്പിൽപെടുത്തുന്നു. രണ്ടു കൂട്ടരുടെയും പ്രക്രിയ ഏറെക്കുറെ ഒന്നുതന്നെ യാണെന്നദ്ദേഹം പറയുന്നു. 'ഇരുവരും നിങ്ങളുടെ സ്നേഹത്തെയും, കരുണ യെയും, ദയയെയും, അസത്യത്തോടും കാപട്യത്തോടുമുള്ള വിപ്രതിപത്തിയെയും, ദുർബ്ബലരോടും ദരിദ്രരോടും മർദ്ദിതരോടുമുള്ള സഹാനുഭൂതിയെയും സജീവമാ ക്കാൻ സദാ സന്നദ്ധരാണ്. രണ്ടു കൂട്ടരുടെയും കഴിവും ഭാവനയും എല്ലായ്പോഴും ജീവിതത്തിന്റെ സർവ്വസാധാരണമായ കർമ്മങ്ങളെയും മൗലികവികാരങ്ങളെയും വിശകലന വിധേയമാക്കുന്നു.[12] ഇതിൽനിന്നും ഹാസ്യകാരന്റെയും ആക്ഷേപ ഹാസ്യകാരന്റെയും അടിസ്ഥാനഭാവങ്ങൾ ഒന്നു തന്നെയാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു.

'ഉപാലംഭമോ വിമർശമോ ഇല്ലാതെ വൈരുധ്യബോധംമാത്രമുള്ളപ്പോൾ ഹാസ്യം; രണ്ടും കൂടിക്കലരുമ്പോൾ ആക്ഷേപഹാസ്യം'[13] എന്നു നോർമൻ ഫർലോങ്ങ് (English satires).

വിവിധതരം ഹാസ്യങ്ങളിൽ ഒന്നുമാത്രമാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യം. ഹാസ്യത്തെക്കുറിച്ചും അതിന്റെ വകഭേദങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഭാരതീയാചാര്യന്മാരും പാശ്ചാത്യ ചിന്തകന്മാരും ഗാഢമായി ചിന്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത്തരം ചിന്തകളുടെ സാമാന്യമായ അവലോകനവും വിലയിരുത്തലുംകൂടി ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്.

ഭരതമുനി നാട്യശാസ്ത്രത്തിലെ രസവിചാരത്തിൽ നവരസങ്ങളെക്കുറിച്ചും, വിഭാവാനുഭാവങ്ങളുടെ എട്ടു സ്ഥായിഭാവത്തെക്കുറിച്ചും വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. നവരസങ്ങളിലൊന്നാണു ഹാസ്യം. നവരസങ്ങളിൽ ചിരിക്കുവാനും ചിരിപ്പിക്കുവാനും അനുകൂലമനോഭാവമായ ഹാസത്തിൽനിന്നും ഉൽഭൂതമാകുന്ന രസമാണ് ഹാസ്യം. ഹാസ്യം ഉൽപ്പാദിതമാകുന്നത് അന്യരുടെ വികൃതമായ വേഷാലങ്കാരങ്ങൾ, ധൃഷ്ടത, ലോല മനോഭാവം, ശണ്ഠ, അസഭ്യപ്രലപനം, അംഗവൈകൃതിപ്രദർശനം, അന്യോന്യം കുറ്റപ്പെടുത്തൽ തുടങ്ങിയവ മൂലമാണ്.[14] പ്രധാന രസങ്ങളായ ശൃംഗാരം, രൗദ്രം, വീരം, ബീഭത്സം ഇവയിൽനിന്നും യഥാക്രമം ഹാസ്യം, കരുണം, അത്ഭുതം ഭയാനകം ഇവ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നു എന്നാണ് ഭരതാചാര്യമതം.[15] ഹാസ്യം ശൃംഗാരത്തിൽനിന്നു ജനിക്കുകയോ ശൃംഗാരത്തിന്റെ അനുകൃതിയായിരിക്കയോ ചെയ്യുന്നു എന്ന് ആചാര്യൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ശാരദാതനയന്റെ 'ഭാവപ്രകാശ'ത്തിലും ശിങ്ഗഭൂപാലന്റെ 'രസാർണവസുധാകര' ത്തിലും ഭരതന്റെ അഭിപ്രായം ശരിവയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ശൃംഗാരത്തിൽനിന്നുമാത്രമല്ല എല്ലാ രസങ്ങളിൽനിന്നും ഹാസ്യമുണ്ടാകാമെന്ന് അഭിനവഗുപ്തൻ സിദ്ധാന്തിക്കുന്നു. ഏതു രസത്തിന്റെയും വികൃതമായ അനുകൃതികൾ ഹാസ്യവിഷയമാകും. വാക്ക്, ആകൃതി, വേഷം എന്നിവയുടെ വികൃതാനുകൃതികൾ ഹാസ്യം ജനിപ്പിക്കും. കരുണവീരാദിരസങ്ങൾപോലും ഹാസ്യജനകങ്ങളാവാം എന്നദ്ദേഹം പറയുന്നുണ്ട്.[16] കൂടാതെ ഹാസ്യത്തിന് സംക്രമണശേഷിയുള്ളതായും അഭിനവഗുപ്തൻ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചിരി അഥവാ ഹാസം എല്ലാ മനുഷ്യരിലും ഒരു സ്ഥായിഭാവമായി ലയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും ഉചിതസന്ദർഭത്തിൽ അത് ഉദ്ദീപ്തമായി ഹാസ്യരസമായിത്തീരുന്നു എന്നുമാണ് ഭാരതീയാലങ്കാരികമതം. ചിരിപ്പിക്കൽ, പരിഹസിക്കൽ എന്നിങ്ങനെ ചിരി പല വിധത്തിലാവാം. ഹാസമെന്നാൽ ആകസ്മികമായ ചി

രിയാണ്. അല്പം നയനവികാസത്തോടും അധരസ്പന്ദനത്തോടും കൂടിയതു സ്മിതം, കുറച്ചു ദന്തപ്രകാശനസഹിതമായതു ഹസിതം, മധുരസ്വരത്തോടു കൂടിയതു വിഹസിതം, അംസശിരഃകമ്പനത്തോടു കൂടിയതു ഉപഹസിതം, നയനങ്ങളിൽ നീർ നിറയുന്നതു അപഹസിതം, ശരീരം കുടഞ്ഞു ചിരിക്കുന്നതു അതിഹസിതം എന്നിങ്ങനെ ഭാരതീയാലങ്കാരികന്മാർ ചിരിയെ ആറു തരത്തിൽ വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു.[17] ഇതിൽ സ്മിതം, ഹസിതം എന്നിവ ഉത്തമന്മാരുടെ ഹാസ്യവും, വിഹസിതം, ഉപഹസിതം എന്നിവ മധ്യമന്മാരുടെ ഹാസ്യവും, അപഹസിതം അതിഹസിതം എന്നിവ അധമന്മാരുടെ ഹാസ്യവുമാണ്. ഹാസ്യത്തിനു വെളുപ്പുനിറമാണ് പൂർവ്വികാചാര്യന്മാർ നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ചിരിയുടെ ദേവത പ്രമഥന്മാരാണ് - ശിവസഹചാരികളായ ഭൂതഗണങ്ങൾ. ഹാസ്യത്തിന്റെ വിപരീതരസം കരുണമാണ്. കാരുണ്യവും സഹാനുഭൂതിയും അല്പസമയത്തേക്കെങ്കിലും മാറ്റിവെച്ചില്ലെങ്കിൽ നമുക്കു ചിരിക്കാനോ പരിഹസിക്കാനോ ആവില്ല.

'ചിരിപ്പിക്കുന്നവൻ മറ്റുള്ളവരെ അപേക്ഷിച്ച് ഉയർന്നൊരു തലത്തിൽ നില്ക്കുന്നു'[18] എന്ന് പാശ്ചാത്യരും അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഔന്നത്യമുള്ള മനസ്സിൽ നിന്നു മാത്രമേ ഉത്തമഹാസ്യം പിറക്കൂ എന്ന് കോമഡിയുടെ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു വിശദീകരിക്കുമ്പോൾ അരിസ്റ്റോട്ടിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഹോബ്സ് തുടങ്ങിയ ചിന്തകന്മാരും ഇതു ശരിവയ്ക്കുന്നു. 'സാമൂഹികമായ കടുംപിടുത്തങ്ങളെ മെരുക്കിയെടുക്കാൻ മനുഷ്യന്റെ ആന്തരികശക്തി ഉപയോഗിക്കുന്ന ആയുധമാണ് ഹാസ്യം'[19] എന്ന് ഫ്രഞ്ച് ചിന്തകനായ ബർഗ്സൺ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. 'ഹാസ്യത്തിൽനിന്നുള്ള രസം ജനിക്കുന്നത് മറ്റൊരാളുടെ ദുരനുഭവം കാണുന്നതിൽ നിന്നാണ്'[20] എന്നു പ്ലേറ്റോ പറയുന്നു. ഹാസ്യരസത്തിന്റെ ഉദ്ദീപനവിഭാവത്തെപ്പറ്റി അരിസ്റ്റോട്ടിൽ പറയുന്നതിങ്ങനെയാണ്. 'അത് വേദന ജനിപ്പിക്കാത്തതും നാശകരമല്ലാത്തതുമായ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള ഒരു കുറവ് അഥവാ ന്യൂനതയാകുന്നു.'[21] ഹാസ്യത്തിനു ലൈംഗികവാസനാജന്യമായ സ്നേഹമോ ദ്വേഷമോ പ്രധാന നിദാനമായിരിക്കുമെന്നാണ് പ്രസിദ്ധ മനഃശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഫ്രോയിഡ് സിദ്ധാന്തിച്ചിട്ടുള്ളത്. ചിരിയെയും ശാസ്ത്രമേഖലകളെയും സാഹിത്യാദികലകളെയും കുറിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി അപഗ്രഥിച്ചു പഠിക്കുന്ന 'ദി ആക്ട് ഓഫ് ക്രിയേഷൻ' (സൃഷ്ടികർമ്മം) എന്ന കൃതിയിൽ 'ഭിന്നയുക്തികളും നിയമങ്ങളും ഗതിക്രമങ്ങളുമുള്ള രൂപവാർപ്പുകൾ (മാട്രിക്സ്) ആകസ്മികമായി കൂട്ടിമുട്ടു

മ്പോളുണ്ടാകുന്നതാണ് ചിരി' എന്ന് ആർതർ കോയ്സ്ലർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. വില്യം മക്ഡൗഗൽ എന്ന പ്രസിദ്ധനായ മനഃശാസ്ത്രജ്ഞനാണ് ചിരിക്ക് മനഃശാസ്ത്രപരമായി ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയവും വിജ്ഞേയവുമായ വിശദീകരണം നൽകിയിട്ടുള്ളത്. അദ്ദേഹം മനുഷ്യന്റെ പതിന്നാല് ഏഷണകളിൽ (instincts) ഒന്നായി ചിരിയെ അംഗീകരിക്കുന്നു. ഹാസ്യോൽപ്പാദനത്തിനു രണ്ടു ഹേതുക്കളുണ്ടെന്നദ്ദേഹം പറയുന്നു. ജീവിതത്തിലുള്ള ഏതെങ്കിലും പൊരുത്തക്കേട് അല്ലെങ്കിൽ അനൗചിത്യം ചിരികൂടാതെ വീക്ഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ നമുക്ക് അപ്രീതികരമായിത്തീരുമെന്നുള്ളത് ഒന്നാമത്തെ ഹേതു. നാം തന്നെ അനുഭവിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ പ്രവർത്തിക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ നമുക്കു രൂക്ഷമല്ലാത്ത - ശാന്തമായ - നിസ്സാരമായ വേദന ജനിപ്പിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും സന്ദർഭമോ പെരുമാറ്റമോ, അതു തൽക്കാലം അനുഭവിക്കുകയോ പ്രവർത്തിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന മറ്റൊരാൾക്കു രൂക്ഷമായ വേദന ജനിപ്പിക്കുന്നതായി നാം അറിയുമ്പോൾ അങ്കുരിക്കുന്നതാണ് രണ്ടാമത്തെ ഹേതു.[22] സഹജീവികളുടെ വികലതകളും വിഡ്ഢിത്തങ്ങളും നമ്മുടെ ഹൃദയത്തെ ഗ്ലാനീഭവിപ്പിക്കാറുണ്ട്. അതിൽനിന്നൊരു മോചനം ലഭിക്കാനായി പ്രകൃതി വിന്യസിച്ചിട്ടുള്ള ഉപകരണമാണു ചിരി. മാക്സ് ഈസ്റ്റുമാന്റെ 'ദി സെൻസ് ഓഫ് ഹ്യൂമർ' എന്ന കൃതിയിലും ഈ അഭിപ്രായം തന്നെയാണു കാണുന്നത്. 'നമുക്കുണ്ടാകുന്ന നിരാശതകളെയും ഞടുക്കുന്ന ജീവിതാനുഭവങ്ങളെയും ക്രീഡാമനോഭാവത്തോടെ സ്വീകരിക്കാനും ദുരദൃഷ്ടങ്ങളെ കഴിവതും ഉല്ലാസപൂർവ്വം സഹിക്കാനും നമ്മെ സന്നദ്ധരാക്കുവാൻ പ്രകൃതി വിന്യസിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ജന്മവാസനയാണ് ഹാസം.'[23] ഹാസത്തിന്റെ ബാഹ്യമായ വശത്തെക്കുറിച്ച് ഹെർബർട്ട് സ്പെൻസർ പറയുന്നു: 'പുതിയ ചിന്തകളെയും വികാരങ്ങളെയും ഉല്പാദിപ്പിക്കുവാൻ ചെലവിടേണ്ടതായ സിരാചൈതന്യത്തെ പെട്ടെന്നു തടഞ്ഞു നിർത്തുന്നു. അങ്ങനെ പ്രതിരോധിക്കപ്പെടുന്ന ചൈതന്യം അന്യത്ര വിനിർഗ്ഗമനമാർഗ്ഗത്തെ അന്വേഷിക്കുന്നു. തൽഫലമായി ഇന്ദ്രിയ നിവേദനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സിരകളിൽകൂടി ഒരു ചൈതന്യപ്രവാഹം ഉണ്ടാവുകയും ആ പ്രവാഹം വിവിധങ്ങളായ മാംസപേശികളിൽ പ്രസരിച്ച് അവയുടെ ക്ഷിപ്രസങ്കോചവികാസങ്ങൾക്ക് കാരണമാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ പരിവർത്തനങ്ങളെയാണ് നാം ചിരി എന്നു പറയുന്നത്.'[24] 'യഥാർത്ഥ വസ്തുതകളും ആ വസ്തുക്കളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള നമ്മുടെ ആശയവും തമ്മിലുള്ള വിപര്യയത്തെ

നമ്മുടെ മനസ്സ് ആകസ്മികമായി അവധാരണം ചെയ്യുമ്പോഴാണ് ഹാസ്യരസം ഉണ്ടാവുന്നത്'[25] എന്ന് ഷോപ്പൻഹവർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഡോക്ടർ ബെയിൻ പറയുന്നത് 'ശക്തി അല്ലെങ്കിൽ അധികാരബോധം (സെൻസ് ഓഫ് സുപ്പീരിയോരിറ്റി) ആണ് ഹാസത്തിന്റെ ആലംബനവിഭാവം'[26] എന്നാണ്. സർ സിഡ്നി സ്മിത്ത് പറയുന്നത് 'അത്ഭുതത്തെ ഉളവാക്കുന്ന ആശയങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തമില്ലായ്മയെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിലാണ്'[27] ഹാസ്യം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് എന്നാണ്. സാഹിത്യകാരനായ സ്റ്റീഫൻ ലീക്കോക്ക് 'ഹ്യൂമറിന്റെ സിദ്ധാന്തവും സാങ്കേതികവശവും' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഹാസ്യത്തെക്കുറിച്ചും ഹാസ്യത്തിന്റെ വിവിധ മുഖങ്ങളെപ്പറ്റിയും പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. സൈദ്ധാന്തികമായ ഈ നിരീക്ഷണങ്ങൾക്ക് ചില മികച്ച മാതൃകകൾ പാശ്ചാത്യ പൗരസ്ത്യ സാഹിത്യത്തിൽനിന്നു ലഭ്യമാണ്. അവയിൽ ചിലതുകൂടി ഇവിടെ പരിശോധിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

പ്രസിദ്ധമായ പല പാശ്ചാത്യസാഹിത്യകൃതികളിലും ഹാസ്യം ഒളിഞ്ഞും തെളിഞ്ഞും പ്രകാശിതമാവുന്നുണ്ട്. ചില സാഹിത്യകാരന്മാർ ഹാസ്യം ഗൗരവപൂർവ്വം കൈകാര്യം ചെയ്തവരാണ്. വ്യക്തിയെ പരിഹസിക്കുന്നതിലാണ് പാശ്ചാത്യർ പൊതുവേ താത്പര്യം കാണിച്ചിട്ടുള്ളത് എന്നുമാത്രം. ഗ്രീക്ക്, റോമൻ, ഫ്രഞ്ച്, ഇംഗ്ലീഷ് എന്നീ ഭാഷകളിൽനിന്നും കനത്ത സംഭാവനകൾ ഹാസസാഹിത്യരംഗത്തുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ആർക്കിലോക്കസ്, അരിസ്റ്റോഫിനിസ്, ഈസോപ്പ് എന്നീ ഗ്രീക്കുകാരും ലൂസിലിയസ്, ഹോരസ്, പെഴ്സിയൂസ്, ജുവനൈൽ, മാർഷ്യൽ എന്നീ റോമൻകാരും ചോസർ, ലാങ്ലാന്റ്, ഡ്രൈഡൻ, പോപ്പ്, സ്വിഫ്റ്റ്, എഡിസൻ, ഫീൽഡിംഗ്, ബൈറൻ തുടങ്ങിയ ഇംഗ്ലീഷുകാരും ഇറാസ്മസ്, റാബിലെ, സെർവാന്റിസ്, വോൾട്ടയർ മുതലായ ഫ്രഞ്ചുകാരും ഇക്കാര്യം വെളിവാക്കുന്നു.

അരിസ്റ്റോഫിനിസ്സിന്റെ കോമഡികളായ 'മേഘങ്ങൾ', 'തവളകൾ' എന്നിവയിൽ സോക്രട്ടീസിനെയും യൂറിപ്പിഡീസിനെയും പേരു പറഞ്ഞു പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പാർട്രിഡ്ജ് എന്ന ജ്യോത്സ്യനെയും ജ്യോത്സ്യത്തെയും ഡീൻ സ്വിഫ്റ്റ് കണക്കറ്റു പരിഹസിച്ചു. റഷ്യയിൽ മയക്കോവ്സ്കി 'മിസ്റ്ററി ബ്ലഫ്' എന്ന നാടകത്തിൽ ലോയിഡ് ജോർജ്ജിനെയും ക്ലെമൻ സ്യൂവിനെയും സ്റ്റേജിൽ കൊണ്ടുവന്നു പരിഹസി ക്കുന്നുണ്ട്. ലത്തീൻ

സാഹിത്യത്തിൽ ഹൊറേസും പെഴ്സിയൂസും ജൂവനൈലും നൽകിയ മാതൃകകൾ എലിസബത്തൻ കാലഘട്ടത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യത്തിൽ വ്യാപകമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. ചോസർ, ലാങ്ലാന്റ്, ഡ്രൈഡൻ, പോപ്പ്, സ്വിഫ്റ്റ്, എഡിസൻ, ഫീൽഡിംഗ്, ബൈറൻ തുടങ്ങിയവർ ഈ മേഖലയിൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. ബെൻ ജോൺസന്റെ 'വോൾപോണി', ജോൺ ഡ്രൈഡന്റെ 'മക്ഫ്ലക്നോ', ആൾഡസ് ഹക്സ്‌ലിയുടെ 'ധീരനൂതനലോകം', സെർവാന്തിസ്സിന്റെ 'ഡോൺ ക്വിക്സോട്ട്, സ്വിഫ്റ്റിന്റെ 'ഗള്ളിവറുടെ സഞ്ചാരകഥകൾ' എന്നീ കൃതികൾ ഈ വിഭാഗത്തിൽ പെടുന്നു. ഫ്രഞ്ചുകാരിൽ വോൾട്ടയർ പരിഹാസകൃതികൾക്ക് സാഹിത്യത്തിൽ ഉന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടിക്കൊ ടുത്തു. തികച്ചും ദുർവൃത്തരായ മനുഷ്യരെ മരണത്തിലേക്കാനയിച്ച പരിഹാസ കൃതികളുമുണ്ട്. വിവാഹനിശ്ചയത്തിനുശേഷം പിൻവാങ്ങിയ പെൺകുട്ടിയെയും അവളുടെ അച്ഛനെയും തന്റെ കവിതകൊണ്ട് മരണത്തിലേക്കു തള്ളി വിട്ടയാ ളാണ് ബി. സി. ഏഴാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ആർക്കിലോക്കസ് എന്ന കവി. ആറാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കവിതാരചനകൊണ്ട് ഹിപ്പോനാക്സ് ചില ശില്പികളെ മരണത്തിനു പ്രേരിപ്പിച്ചു. ഹാസസാഹിത്യകാരന് മാന്ത്രികശക്തിയുണ്ടെന്ന് വിശ്വസിച്ചവരായിരുന്നു അറബികൾ. അറബിക്കവികളുടെ ചുമതലതന്നെ പരിഹാസകവനങ്ങളിലൂടെ ശത്രുവിനെ തുരത്തുക എന്നതായിരുന്നു. അന്ധവിശ്വാസങ്ങൾക്കെതിരെ പോരാടിയ കവിതകളുമുണ്ട്. ചോസറും ബെൻ ജോൺസനും അൽക്കെമിസ്റ്റുകളുടെ വ്യർത്ഥവാദത്തെ തുറന്നു കാണിച്ചു. സ്വിഫ്റ്റ് ജ്യോതിഷക്കാരെ പരിഹസിച്ചു. ഹക്സ്‌ലിയും ഓർവലും സ്വിഫ്റ്റും ശാസ്ത്രത്തെപ്പോലും സന്ദർഭാനുസരണം പരിഹസിച്ചവരാണ്.

സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ ഹാസ്യത്തിന്റെ പരഭാഗശോഭ ഒളിമിന്നി നില്ക്കുന്ന പല ഭാഗങ്ങളുമുണ്ട്. ശൃംഗാരം, കരുണം, വീരം, ഭക്തി എന്നീ രസങ്ങൾക്കായിരുന്നു പുരാണാഖ്യായികകളിലൊക്കെ പ്രാമുഖ്യം നൽകിയിരുന്നത്. നാട്യത്തിൽ ഹാസ്യം പ്രയോഗമായും, സാഹിത്യത്തിൽ വിഭാവാനുഭാവങ്ങളുടെ വർണനയായും വരുന്നു. പ്രഹസനങ്ങൾ ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന് പ്രാമുഖ്യം നൽകി രചിക്കപ്പെട്ടവയാണ്. വാല്മീകിരാമായണം, പാർവ്വതീസ്വയംവരം, ഇന്ദുമതീസ്വയംവരം, സരസശ്ലോകങ്ങൾ, ഭർതൃഹരിയുടെ സുഭാഷിതങ്ങൾ എന്നിവയിലൊക്കെ ഹാസ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഭാരതീയ സാഹിത്യത്തിൽ നാടകത്തിലെ വിദൂഷകന്മാർ ഹാസ്യാത്മകമായി വ്യക്തിവിമർശനവും സമൂഹവിമർശനവും

സാധിച്ചിരുന്നു. `മത്തവിലാസം,' `ഭഗവദജ്ജുകം,' `ഭാമകം,' `ഹാസ്യാർണവം,' `ശാകുന്തളം' തുടങ്ങിയ കൃതികൾ ഇതിനുദാഹരണങ്ങളാണ്. ഹാസ്യം ജനിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വികൃതാനുകൃതികൾ നാട്യത്തിൽ ചതുർവിധാഭിനയത്തിലും പ്രകടമാണ്. നാടകങ്ങളിൽ വിദൂഷകന്മാർക്കുണ്ടായിരുന്ന വിശേഷാവകാശം ധീരവിശിഷ്ടനായകന്മാർ അനുവദിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നതായിരുന്നു. പ്രാകൃതമാണ് വിദൂഷകന്റെ ഭാഷ. ദുഷ്യന്തന് ശകുന്തളയിൽ തോന്നിയ പ്രതിപത്തിയെ മാഢവ്യൻ 'ഈന്തപ്പഴം തിന്നുമടുത്തപ്പോൾ പുളിങ്ങയിലുള്ള അഭിരുചി'യെന്നു പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. കൂടിയാട്ടത്തിലും വിദൂഷകന്റെ സമ്പ്രദായങ്ങൾ സമാനമാണ്. കാലാനുസൃതമായി വിദൂഷകധർമ്മം പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട് കൂടിയാട്ടത്തിൽ. ആ സ്വഭാവം തന്നെയാണ് ചാക്യാർകൂത്തിൽ പുരാണകഥാപ്രപഞ്ചനത്തെ ചിലപ്പോൾ അംഗസ്ഥാനത്തേക്കു തഴഞ്ഞ് ഹാസ്യാത്മകമായ ജീവിതവിമർശനത്തെ അംഗിസ്ഥാനത്തവരോധിച്ചത്. ഭാഷാ ചമ്പൂകാരന്മാർ ഇതേ പാത പിന്തുടരുകയും ഹാസ്യത്തിന് അല്പംകൂടി നിറക്കൂട്ട് നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സാമൂഹിക ജീവിതവിമർശനം വിദൂഷകകഥാപാത്രങ്ങളിലൂടെയല്ലാതെയും കവികൾ സാധിച്ചിരുന്നു. നിയമപാലകരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ധാർമ്മികാധഃപതനത്തെ ഹാസ്യാത്മകമായി വിമർശിക്കുന്നത് 'ശാകുന്തളം' ആറാമങ്കത്തിന്റെ പ്രാരംഭ ഭാഗത്തുണ്ട്. കുറെക്കൂടി സാധാരണക്കാരുടെ ജീവിതത്തിലേക്കിറങ്ങിവരുന്ന 'മൃച്ഛകടികം'പോലുള്ള നാടകങ്ങളിലും ഹാസ്യത്തിന്റെ സാന്നിധ്യമുണ്ട്. സംസ്കൃതത്തിലെ അന്യാപദേശ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളിൽ നല്ല പങ്കും, കുറെ മുക്തകങ്ങളും ഹാസ്യരസമുൾക്കൊള്ളുന്നു. വ്യക്തിവിമർശനത്തെക്കാളധികം ഭാരതീയർ പ്രാധാന്യം നൽകിയത് സമൂഹ വിമർശനത്തിനാണ്. അതും സാത്വികമായ ഒരു സമീപനത്തിലൂടെ.

ഈ ഉദാഹരണങ്ങളെല്ലാം മലയാളത്തിന്റെ അതിർത്തികൾക്കപ്പുറത്തു നിന്നുള്ളവയാണ്. ഹാസ്യത്തിന്റെ സമൃദ്ധമായ ഒരു പാരമ്പര്യം കേരളീയർക്കുണ്ട്. അതെത്രത്തോളമെന്ന അന്വേഷണവും ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്.

മലയാളത്തിൽ നമ്പൂതിരിമാരുടെ അഭിനയകലയായ 'യാത്രക്കളി'യിലാണ് ഹാസ്യത്തിന്റെ സ്ഫുരണം ആദ്യമായി കാണുന്നത്.[28] കാക്കാരിശ്ശിനാടകം, പടയണി തുടങ്ങിയ കലാരൂപങ്ങളിലും ഹാസ്യം ദൃശ്യമാണ്. അഭിനയകലയോടു ബന്ധപ്പെട്ട ഭാഷണസാഹിത്യത്തിലാണ് മലയാളത്തിലെ ചിരി വ്യക്തമായി

പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. ഒൻപതും പത്തും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ ശക്തിയാർജ്ജിച്ച കൂടിയാട്ടവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഹാസ്യം ഇവിടെ വേരുറപ്പിച്ചു.[29] കൂടിയാട്ടത്തോടനുബന്ധിച്ചുള്ള കൂത്തിലും ചാക്യാരുടെ വക ഫലിതപ്രയോഗങ്ങളുണ്ട്. പുതിയ പുരുഷാർത്ഥങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി അയാൾ സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ വിമർശനം ഫലിതപരിഹാസങ്ങളിലൂടെ അവതരിപ്പിച്ചുപോന്നു. ശൃംഗാരരസത്തിൽ കുതിർന്ന വർണനകൾ പലപ്പോഴും അശ്ലീലം നിറഞ്ഞവയായിരുന്നു. ഇതിനോടനുബന്ധിച്ച് വേശ്യാവർണനകൾ ഉണ്ടായി. അച്ചീചരിതങ്ങൾ, മണിപ്രവാള ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾ എന്നിവയിൽ ഇത്തരം ഫലിതമാണുള്ളത്. 'ഉണ്ണുനീലി സന്ദേശം' പോലുള്ള സന്ദേശകാവ്യങ്ങൾ ഇതിന്റെ തുടർച്ചയാണ്. പിൽക്കാലത്ത് ചമ്പുക്കൾ പ്രൗഢങ്ങളായെങ്കിലും അതിലെ ഹാസ്യം പഴയതുതന്നെ ആയിരുന്നു. ചാക്യാർ കൂത്തിൽ വലിയ പ്രസക്തിയൊന്നുമില്ലാത്ത സന്ദർഭങ്ങളിലും വർണന കാടുകയറി ലൈംഗികതയിൽ ചെന്നെത്തുന്നു.[30] മഴമംഗലത്തിന്റെ 'നൈഷധം ചമ്പു'വിൽ ദമയന്തീസ്വയംവരത്തിനായി എത്തിച്ചേർന്നവരുടെ സംഭാഷണം വിവരിക്കുന്നിടത്ത് ഫലിതമുണ്ട്. 'രാമായണം ചമ്പു'വിലും ഇത്തരം ഭാഗങ്ങളുണ്ട്.[31] ചെറുശ്ശേരിയുടെ കൃഷ്ണഗാഥയിൽ ഹാസ്യത്തിനു ഗണ്യമായ സ്ഥാനം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. മൂർച്ചയുള്ള പരിഹാസം തിരുകി മനോഹരമാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഭാഗമാണ് 'രുക്മിണീ സ്വയംവരം'.[32] ജീവിതത്തെ ഗൗരവപൂർവ്വം നോക്കിക്കണ്ട എഴുത്തച്ഛനും അവസരോചിതമായി ഹാസ്യപ്രയോഗത്തിനു മുതിർന്നിട്ടുണ്ട്. പരാശരമുനി മത്സ്യഗന്ധിയായ സത്യവതിയെ പ്രാപിക്കുന്ന രംഗത്ത് മുനികൃത്യത്തിന്റെ പരിഹാസ്യതയെ കവി തുറന്നു കാട്ടുന്നു[33]. കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർ ശുദ്ധഹാസ്യത്തിന്റെ വക്താവും പ്രയോക്താവുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കിലും നോക്കിലും യഥാർത്ഥ ഫലിതം നിറഞ്ഞുനിന്നിരുന്നു. ഹാസ്യത്തെക്കുറിച്ച് കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർക്ക് വ്യക്തമായ ധാരണയുണ്ടായിരുന്നു. ചിരിക്കുന്ന കഥകൾ കേട്ടാൽ ജനങ്ങളിരിക്കുമെന്നും ആയതല്ലെങ്കിൽ തിരിക്കും എന്നും നമ്പ്യാർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. രണ്ടു തലങ്ങളുണ്ട് നമ്പ്യാർ ഹാസ്യത്തിന്. ചിരിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നും ചിന്തിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നും. ഭാരതീയാചാര്യന്മാർ ഹാസ്യത്തിന് പരമപ്രധാന്യം കൊടുത്തവരല്ല. നമ്പ്യാർ തുള്ളൽ കൃതികളിലൂടെ തന്റെ സവിശേഷമായ സ്വത്വാവിഷ്കാരം കണ്ടെത്തുകയും അതുവരെ പ്രാധാന്യം നേടിയെടുക്കാത്ത ഹാസ്യരസത്തിന് കാവ്യരംഗത്ത് സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ നേടിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. പരിഹാസവിഷയം വ്യക്തികേന്ദ്രീ

കൃതമാവാതിരിക്കാനും വ്യക്തിധർമ്മകേന്ദ്രീകൃതമാക്കാനും നമ്പ്യാർ ശ്രദ്ധിച്ചു. നമ്മുടെ അഭിജാതമായ വേദസംസ്കാരത്തെയും നാടോടി സംസ്കാരത്തെയും സമന്വയിപ്പിച്ചു അദ്ദേഹം. ഇതിനായി ബോധപൂർവ്വം നാടൻ ഭാഷയും, ശൈലിയും, വൃത്തവും, ചുവടും അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചു. വ്യാകരണത്തെ അവഗണിച്ചുകൊണ്ടും വാമൊഴികളെ കൂട്ടുപിടിച്ചുകൊണ്ടും അദ്ദേഹം തനതായൊരു കാവ്യമാർഗ്ഗം കണ്ടെത്തി. അകൃത്രിമവും സ്വാഭാവികവുമായിരുന്നു നമ്പ്യാരുടെ ഹാസ്യം. 'ഒരുത്തർക്കും ലഘുത്വത്തെ വരുത്തുവാൻ മോഹമില്ല' എന്നു പറയുമ്പോൾ ആ ഹാസ്യത്തിനു പിന്നിലെ ഔന്നത്യം വ്യക്തമാകുന്നു. 'രുക്മിണീസ്വയംവരം തുള്ളൽ,' 'സഭാപ്രവേശം,' 'കല്യാണസൗഗന്ധിക' ത്തിലെ ഭീമഹനുമൽസംവാദം എന്നിവ പരിഹാസ നിർഭരമാണ്.[34] മണിപ്രവാളത്തോടു ബോധപൂർവ്വം വിട പറഞ്ഞു ലളിതമായ ഭാഷയിൽ സരളമധുരമായി കവിതാരചനനടത്തിയ വെണ്മ ണിക്കവികളും ഫലിതത്തിനു മുൻതൂക്കം കൊടുത്തിരുന്നു. ചേലപ്പറമ്പു നമ്പൂതിരി ഭാര്യയുടെ സൗന്ദര്യാതിരേകം വർണിക്കുന്നിടത്തും ദുഷ്കവിയോടുള്ള വെണ്മ ണിയുടെ സമീപനത്തിലും, ശീവൊള്ളിയുടെ പാർവ്വതീസ്തുതികളിലും ഹാസ്യം നിറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നു.[35]

മലയാളസാഹിത്യത്തിന് പാശ്ചാത്യസാഹിത്യവുമായുണ്ടായ സമ്പർക്കം, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ വളർച്ച, ഭരണപരിഷ്കാരങ്ങൾ എന്നിവ ഈ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യത്തിൽ മലയാളസാഹിത്യത്തെയും, ജനജീവിതരീതിയെയും സ്വാധീനിച്ചു. ഹാസ്യസാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു വ്യത്യസ്തത - ഒരു ഗൗരവം ഇവിടം മുതൽക്കു തുടങ്ങുന്നു. ഈ മാറ്റത്തിനു കാരണമായവർ ഒ. ചന്തുമേനോൻ, സി. വി. രാമൻപിള്ള, ഇ. വി. കൃഷ്ണപിള്ള, സഞ്ജയൻ എന്നിവരാണ്. വിടത്വവും വിഡ്ഢിത്തവും മൂർത്തിമത്തായ കണ്ണഴി മൂർക്കില്ലത്തുമനയ്ക്കൽ സൂരി നമ്പൂ തിരിപ്പാട് കുലീനയും സംസ്കാരസമ്പന്നയുമായ ഇന്ദുലേഖയിൽ ഭ്രമിച്ചു കാട്ടി ക്കൂട്ടുന്ന കോമാളിത്തരങ്ങൾ ചന്തുമേനോൻ ഇന്ദുലേഖയിൽ പരിഹാസവിഷയ മാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സി. വി. രാമൻപിള്ള അതീതകാലസംഭവങ്ങളെ സ്വകീയമായ ഫലിതമനോഭാവത്തോടുകൂടി ആവിഷ്ക്കരികുവാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. ചന്ത്രക്കാരന്റെ സൃഷ്ടി ഉദാഹരണമാണ്.[36] പ്രഹസനങ്ങളിൽ സി. വി. യുടെ ഫലിതഭാവം മൂർദ്ധന്യത്തിലെത്തുന്നു. സമൂഹത്തിലെ പല പൊള്ളത്തരങ്ങളും ദുരഭിമാന വിജൃംഭണങ്ങളും അന്തഃസാരശൂന്യതകളും അല്പത്തരങ്ങളും ചെറ്റത്തരങ്ങളും

MAHATMA GANDHI UNIVERSITY LIBRARY KOTTAYAM

സി. വി. പരിഹാസവിഷയമാക്കി. 'പണ്ടത്തെ പാച്ചൻ' ഉദാഹരണമാണ്. ഇ. വി. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ജീവിതവീക്ഷണംതന്നെ വിനോദരസികത്വമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹാസ്യപ്രയോഗം അയത്നലളിതവും അതേസമയം കുറിക്കുകൊള്ളുന്നതുമായിരുന്നു. ട്രാജഡിയായാലും കോമഡിയായാലും ഹൃദയകാരുണ്യത്തിൽ നിന്നേ അതുണ്ടാകൂ എന്നദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. നല്ല ഹാസം ഉണ്ടാവണമെങ്കിൽ അതിസൂക്ഷ്മമായ ജീവിത നിരീക്ഷണം ആവശ്യമാണെന്ന് ഇ.വി. മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള സൂക്ഷ്മ നിരീക്ഷണങ്ങളുടെ സാഫല്യമായിരുന്നു ഇ. വി. യുടെ ഫലിതം. വക്കീലും രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകനുമൊക്കെയായ ഇ. വി. തന്റെ തൊഴിൽ മേഖലയിലെയും മറ്റു ജീവിതമേഖലകളിലെയും ജീവിതം ഹാസ്യചിത്രീകരണത്തിനുപയോഗിച്ചു. പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട ജീവിതരീതികളോട് ഒത്തുനില്ക്കാതെ ഉപദ്രവിക്കുന്ന ശക്തികളെ പരിഹസിക്കുന്നതിനാണ് 'ത്രിലോകസഞ്ചാരി', 'ചിരിയും ചിന്തയും' എന്നീ കൃതികൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചത്. മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെ സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിച്ച് രൂപപ്പെടുത്തിയ 'മനുഷ്യ നാരായങ്ങൾ', 'മര്യാദ രാക്ഷസന്മാർ' തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ ചിരപ്രതിഷ്ഠ നേടി. കാച്ചിൽ കൃഷ്ണപിള്ള, കണ്ടകുർ കുട്ടി തുടങ്ങി നിരവധി കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ഛായകൾ നിത്യജീവിതത്തിലിന്നും അവശേഷിക്കുന്നു. സാർവ്വജനീനതയാണ് ആ ഹാസ്യത്തിന്റെ കരുത്ത്. മനുഷ്യൻ പരിഹസിക്കപ്പെടേണ്ടവനല്ല എന്ന ദർശനത്തോടെയുള്ള ഇ. വി. യുടെ ഹാസ്യം ഉദാത്തമായിരുന്നു. അതു ചിരിപ്പിക്കുന്നതോടൊപ്പം നമ്മെ ചിന്തിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സഞ്ജയൻ ജീവിതത്തിലെ ദുരനുഭവങ്ങളെ - ആത്മപീഢകളെ പരിഹാസത്തിലൂടെ അതിജീവിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. കാല്പനികത നിറഞ്ഞതും വൈകാരികത തുളുമ്പുന്നതും ചങ്ങമ്പുഴ സൃഷ്ടിച്ചതുമായ നൂതന കാവ്യസരണിയോടു പൊരുത്തപ്പെടാൻ സഞ്ജയനു കഴിഞ്ഞില്ല. 'ലളിതകോമളചളപളത്വം' എന്നാണ് സഞ്ജയൻ ആ കാവ്യശാഖയെ പരിഹസിച്ചത്. മിസ്റ്റിസിസത്തേയും അദ്ദേഹം കണക്കറ്റു കളിയാക്കി. നമ്മുടെ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ഉണർവും കരുത്തും ദിശാബോധവും സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ച പുരോഗമനസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തേയും സഞ്ജയൻ വെറുതെ വിട്ടില്ല. 'തുപ്പൽക്കുഴിസാഹിത്യം' എന്നാണതിനെ അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിച്ചത്. ഹാസ്യവും ഹാസ്യാനുകരണവും ആക്ഷേപഹാസ്യാനുകരണവുമൊക്കെയായി നിരവധി കൃതികൾ സഞ്ജയന്റേതായുണ്ട്.[37] സഞ്ജയന്റെ ഹാസകവനങ്ങൾ

'ഹാസ്യാഞ്ജലി' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസ പ്രമാണം എഡിസന്റേതിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമല്ല എന്ന് 'പരിഹാസപ്പൂതുപനിനീർ ച്ചെടിക്കഹോ ചിരിയത്രേ പുഷ്പം ശകാരം മുള്ളു താൻ' എന്ന പ്രഖ്യാപനത്തിൽ നിന്നും വ്യക്തമാണ്.[38] നിരുപദ്രവമായ ചിരിയും പൊട്ടിച്ചിരിയുമാണ് ഇനിയുള്ള ചിലരിൽ.[39]

നല്ല ഫലിതം സൃഷ്ടിക്കാനോ ആസ്വദിക്കാനോ പഴയകാലത്തേതുപോലെ ഇന്നാവില്ല. ഉദാത്തമായ ജീവിതവീക്ഷണമുള്ളവർക്കേ ഉന്നതമായ ഹാസ്യം സൃഷ്ടിക്കാനും ആസ്വദിക്കാനും കഴിയൂ. എങ്കിലും മലയാളിയുടെ നർമ്മബോധം പൂർണമായും കൈമോശം വന്നിട്ടില്ല. നമ്പ്യാരുടെ താവഴി കുറ്റിയറ്റിട്ടില്ലെന്നഭിമാനിക്കാൻ നമുക്ക് ചിലരെങ്കിലുമുണ്ട്. വി. കെ. എൻ., ചെമ്മനം ചാക്കോ, സക്കറിയ തുടങ്ങിയവരൊക്കെ ആ താവഴിക്കാരാണ്. കുസൃതി നിറഞ്ഞ ഒരു നിസ്സംഗത ഹാസ്യസൃഷ്ടിക്കനിവാര്യമാണെന്ന് വി. കെ. എൻ. നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. മനോഭാവത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകൾക്കനുസരിച്ച് ഹാസ്യത്തിന് പലതലങ്ങളുണ്ട്. വി. കെ. എൻ. ഹാസ്യത്തിനുമുണ്ട് പലതലങ്ങൾ. ഫ്യൂഡൽ കാലഘട്ടത്തിലെ 'പിതാമഹൻ' തൊട്ട് 'അധികാര'ത്തിലെ 'സെക്യൂരിറ്റി ചീഫ്' വരെയുള്ള കഥാപാത്രങ്ങൾ ഇക്കാര്യമാണു സ്ഥിരീകരിക്കുന്നത്. കാരിക്കേച്ചറുകൾ നമ്മെ ചിരിപ്പിക്കുന്നു. പാശ്ചാത്യരും പൗരസ്ത്യരും സൂചിപ്പിച്ച വികൃതാനുകൃതിയും ന്യൂനോക്തിയും അത്യുക്തിയും യാന്ത്രികതയും ഭാഷാപ്രയോഗങ്ങൾ കൊണ്ടുള്ള ഫലിതങ്ങളും വി. കെ. എൻ. അയത്ന ലളിതമായി സ്വാഭാവികമായി പ്രയോഗിക്കുന്നു. ചുറ്റുമുള്ളവരുടെ കപടനാട്യങ്ങളുടെനേരെ വി. കെ. എൻ. ചാട്ടുളിപോലെ പരിഹാസം ചൊരിയുന്നു. ചിരിപ്പിക്കുന്നവൻ മറ്റുള്ളവരിൽനിന്ന് ഉയർന്നു നില്ക്കുന്നു എന്നത് വി. കെ. എൻ അന്വർത്ഥമാക്കുന്നു. ജീവിതത്തിലെ നാനാ മണ്ഡലസ്പർശിയായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫലിതം എല്ലാവർക്കും ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നല്ല. ഉന്നതഹാസ്യം ആസ്വദിക്കാൻ അനുവാചകനും ഉയരേണ്ടതുണ്ട്. ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ ദ്വയാർത്ഥപ്രയോഗങ്ങളും നടത്താറുണ്ടദ്ദേഹം. ചെമ്മനം കവിതകളിലെ ആക്ഷേപഹാസ്യം സമകാലീന ജീവിതത്തിലെ പൊയ്മുഖങ്ങൾ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യം വലിച്ചുകീറുന്നവയാണ്. ഏകതാനതയും പ്രകടനപരമായ ഹാസ്യവും ചിലപ്പോഴൊക്കെ അതിനു പരിമിതികൾ സൃഷ്ടിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും 'ആളില്ലാക്കസേരകൾ' തുടങ്ങിയ കവിതകൾ കൊള്ളേണ്ടിടത്തു കൊണ്ടു

എന്നത് അതിന്റെ പ്രസക്തിയെ സാധൂകരിക്കുന്നു. നേർത്ത നർമ്മരസം സക്കറിയയുടെ കഥകളുടെ സവിശേഷതയാണ്. ജീവിതത്തിലെ ധർമ്മസങ്കടങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുമ്പോഴും വൈകാരികത ചോർത്തിക്കളഞ്ഞ് നർമ്മത്തിലൂടെ കറുത്ത ഫലിതത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ചിത്രീകരിക്കാനാണ് സക്കറിയയ്ക്കിഷ്ടം. പ്രകടനപരത കുറഞ്ഞ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹാസ്യചിത്രീകരണം ആലോചനാമൃതമാണ്. ഇങ്ങനെ സമകാലീന സാഹിത്യത്തിലും ഹാസ്യത്തിന്റെ തിരനോട്ടമുണ്ട്. ആധുനിക ജീവിതത്തിന്റെ പരിതസ്ഥിതികൾക്കും രുചിഭേദങ്ങൾക്കും അനുസരിച്ച് ഫലിതത്തിന്റെ ആവിഷ്കാരത്തിൽ മാറ്റം വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രം. കൂടിയാട്ടത്തിലെ വിദൂഷകന്റെയും അച്ചീചരിതങ്ങളുടെയും ചമ്പുക്കളുടെയും വെണ്മണിക്കവിതയുടെയും വീര്യമുൾക്കൊള്ളുന്ന മറ്റൊരു വിഭാഗം ഫലിതം കൂടി കേരളത്തിലുണ്ട്. 'നമ്പൂതിരി ഫലിതം' എന്നിതറിയപ്പെടുന്നു. കവിതയിലായാലും ഉക്തിഹാസ്യത്തിലായാലും മരണത്തെ വർണിച്ചാലും ജീവിതത്തെ വർണിച്ചാലും ഈശ്വരസ്തുതിയായാലും ശൃംഗാരത്തിന്റെയും ആഭാസത്തിന്റെയും അശ്ലീലത്തിന്റെയും ചേരുവ ഇതിലുണ്ട്. മനോധർമ്മവിലാസത്തിലും പരിഹാസരസികതയിലും വികൃതിത്തരങ്ങളിലും വികടത്തരങ്ങളിലും ഇവയോടു കിട നില്ക്കാൻ മറ്റൊന്നില്ല. ശ്ലേഷപരമായ ഫലിതങ്ങളും അതിശയോക്തി കലർന്ന അവതരണവും ഇതിന്റെ പ്രത്യേകതയാണ്.

ബഹുതലമായ ഹാസ്യരസം പല മാതൃകകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാറുണ്ട്. തീരെ ചെറിയ വ്യത്യാസങ്ങൾമാത്രമേ ഈ മാതൃകകൾ തമ്മിലുള്ളൂ. ഇപ്രകാരം അന്യോന്യം അല്പമാത്രമായ വ്യത്യാസങ്ങളാൽമാത്രം വ്യാവർത്തിക്കാവുന്ന ഹാസ്യത്തിന്റെ ഉൾപ്പിരിവുകളെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി ചിന്തിക്കാനുള്ളത്.

ഹാസ്യത്തെ രണ്ടു മുഖ്യ വിഭാഗങ്ങളായി തിരിക്കാം. കേവലഹാസ്യം, സോദ്ദേശ്യഹാസ്യം എന്നിങ്ങനെ. പ്രതിപാദിക്കുന്ന രീതികൊണ്ടോ സാങ്കേതിക വൈദഗ്ധ്യത്താലോ ആനന്ദപ്രദമായിത്തീരുന്നതാണു കേവലഹാസ്യം. ശുദ്ധ ഹാസ്യം, നിർദ്ദോഷഹാസ്യം എന്നും ഇതറിയപ്പെടുന്നു. വ്യക്തമായ ചില ലക്ഷ്യങ്ങളോടെ വ്യക്തികളുടെയോ സംഘടനകളുടെയോ സമൂഹങ്ങളുടെയോ നേർക്കു പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ഫലിതങ്ങളാണ് സോദ്ദേശ്യഹാസ്യം. ഇതനുസരിച്ച് ഉക്തി ഹാസ്യ (Wit) ത്തെ കേവല ഹാസ്യമായും സാത്വിക ആക്ഷേപഹാസ്യങ്ങളെ (Humour, Satire) സോദ്ദേശ്യഹാസ്യമായും പരിഗണിക്കാം.

പ്രതിപാദ്യമായ ആശയങ്ങളേക്കാൾ പ്രതിപാദന രീതിക്കാണ് ഉക്തിഹാസ്യത്തിൽ പ്രാധാന്യം. എന്തു പറയുന്നു എന്നതിലല്ല എങ്ങിനെ പറയുന്നു എന്നതിലാണ് ഇവിടെ ഹാസ്യം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. പരസ്പരബന്ധമില്ലാത്ത രണ്ടു കാര്യങ്ങളെ ഒന്നിലധികം അർത്ഥമുള്ള ശബ്ദം പ്രയോഗിച്ചു സൃഷ്ടിക്കുന്ന പൊരുത്തക്കേട് ഇവിടെ ഹാസ്യം ജനിപ്പിക്കുന്നു. ആരും കരുതാത്ത തരത്തിൽ ചിന്തയെയും പ്രതിപാദനത്തെയും മനോഹരമായി സംയോജിപ്പിച്ച് കേൾവിക്കാരെ ആശ്ചര്യവിനോദങ്ങൾക്ക് അടിമപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ പൊതുവായ സ്വഭാവം. പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിക്കുന്നതിലാണ് ഇതിന്റെ വിജയം എന്നുള്ളതുകൊണ്ട് ഫലിതം എന്നും വ്യവഹരിക്കാം. സർവ്വസാധാരണമായ ആശയങ്ങൾപോലും പ്രതിപാദനത്തിന്റെ പുതുമയും രസികതയുംകൊണ്ടു ഫലിത പദവിയിലേക്കുയരുന്നു. ഫലിതത്തിന് അടിസ്ഥാനമായ പല വസ്തുതകളും അത്യുക്തികളോ (Exaggeration) അസത്യങ്ങളോ ആവാം. ശബ്ദം, അർത്ഥം, സന്ദർഭം, വ്യക്തി ഇവയുടെ സ്വഭാവസവിശേഷതയിൽനിന്നും ഉക്തി ഹാസ്യം ജനിക്കാം. രണ്ടു പദങ്ങളുടെ അംശങ്ങൾ കലർത്തി ഒരു പദമാക്കി, അർത്ഥസംക്രമണമോ അർത്ഥവ്യത്യാസമോ അർത്ഥപുഷ്ടിയോ ഉണ്ടായി ഫലിതങ്ങൾ ജനിക്കാം. വാക്കുകളെ പിരിച്ചുമാറ്റി അടുത്തുള്ള മറ്റു പദങ്ങളോടു ഘടിപ്പിച്ചും ഫലിതം സൃഷ്ടിക്കാം. കേൾവിയിൽ ഒരുപോലെയുള്ള രണ്ടു ശബ്ദങ്ങൾ അർത്ഥവ്യത്യാസമുള്ളവയാണെങ്കിൽ അതിലൊന്നിന്റെ തെറ്റായ ഉപയോഗത്തിൽനിന്നു ഹാസ്യം ജനിക്കാം. ഭാഷാന്തരീകരണത്തിൽ വൈകല്യങ്ങളുണ്ടാകുമ്പോൾ ഫലിതമുണ്ടാകും. അർത്ഥമറിഞ്ഞുകൂടാതെ വാക്കുകൾ ഉപയോഗിക്കുമ്പോൾ ഫലിതമുണ്ടാകും. ശ്ലേഷപ്രയോഗവും ദ്വയാർത്ഥപ്രയോഗവും ഫലിതം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. Aliteration, Pun, Conundrum എന്നിങ്ങനെ ഇത്തരം ഫലിതങ്ങളെ ഇംഗ്ലീഷിൽ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. ആർത്ഥിക ഉക്തിഹാസ്യം പലതരത്തിലുണ്ട്. യുക്തിരഹിതമായ അസംബന്ധപ്രസ്താവനകൾ ജനിപ്പിക്കുന്നവ, യുക്ത്യാഭാസംകൊണ്ടോ, കുയുക്തി പ്രയോഗിച്ചോ അസാധാരണ രീതിയിൽ ചിന്തിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായുണ്ടാകുന്നവ, പറഞ്ഞുപോയ വിഡ്ഢിത്തത്തിന്റെ ന്യായീകരണശ്രമത്തിൽനിന്നുണ്ടാവുന്നവ, ഐകരൂപ്യമുള്ള ആശയങ്ങൾ തിരിച്ചും മറിച്ചും പ്രയോഗിക്കുമ്പോഴുണ്ടാവുന്നവ, കുത്തുവാക്ക് അഥവാ തിരിച്ചടിയിൽനിന്നുണ്ടാവുന്നവ, ചേരാത്ത കാര്യങ്ങൾ ചേർക്കുമ്പോഴുണ്ടാകുന്നവ, പ്രസ്തുതമായ വാക്കുകൾ അപ്രസ്തുതമായ മറ്റൊരാശയ

ത്തെയോ സംഭവത്തെയോ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായുണ്ടാവുന്നവ, വാക്കുകൾ വിട്ടുപോയ സ്ഥലത്ത് തെറ്റായ വാക്കു ചേർക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായുണ്ടാകുന്നവ, സൂചിതകഥകളുമായി ബന്ധമുള്ളവ, (ഇവയ്ക്കു പ്രാദേശിക പ്രസക്തിയേ ഉള്ളൂ), രസകരമായ സദൃശകല്പനകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നവ ഇങ്ങനെ പല വിഭാഗങ്ങളായി തിരിക്കാവുന്ന ഫലിതങ്ങൾ ഇക്കൂട്ടത്തിൽപെടുന്നു. പ്രസിദ്ധങ്ങളായ പഴഞ്ചൊല്ലുകളെയും ലോകോക്തികളെയും വളച്ചൊടിച്ചും, പുതിയ പദങ്ങൾ സന്നിവേശിപ്പിച്ചും, വിചിത്രമായ ഉപമാകല്പനകൾകൊണ്ടും ഉക്തിഹാസ്യമുണ്ടാകും. 'നർമ്മമെന്നത് ഒന്നാമതായി ഔചിത്യത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യമാണ്. നേരത്തെതന്നെ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെടുത്താത്ത ആശയങ്ങളെയോ വികാരപ്രടനങ്ങളെയോ അപ്രതീക്ഷിതമായി കൂട്ടിച്ചേർത്തും വിഘടിപ്പിച്ചും ബുദ്ധിപരമായ സന്തോഷം പൊടുന്നനവേ ഉണ്ടാക്കുന്ന കാര്യങ്ങളാണ് ഫലിതം'(Wit).[40] ഫലിതക്കാരായ വ്യക്തികൾ നടത്തുന്ന നിരുപദ്രവമായ പരിഹാസങ്ങളെ ബാന്റർ (Banter) എന്നു പറയും. കോമാളിത്ത (Baffoonary) ത്തിൽനിന്നു ഫലിതമുണ്ടാവുന്നുണ്ട്. ശബ്ദത്തെയോ ഭാവത്തെയോ അനുകരിക്കുമ്പോൾ (Mimicry) ഹാസ്യമുണ്ടാകും. ഉച്ചാരണഭേദത്തോടുകൂടി അവതരിപ്പിക്കുന്ന വ്യംഗ്യാർത്ഥദ്യോതകമായ, മുറിവേൽപ്പിക്കുന്ന പരുഷവാക്കുകൾ (Sarcasam) ഫലിതകാരണമാണ്. വിനോദശകാരങ്ങളിൽ (Badinage) നിന്നും ഫലിതമുണ്ടാകും. ചിരിയെക്കാൾ പൊട്ടിച്ചിരിയെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നവയാണ് ഫാഴ്സ് (Farce). 'കോമഡിയുടെ വകഭേദമായ ഇത് ചിരിയുളവാക്കുന്ന ചിന്താക്കുഴപ്പങ്ങളുടെയും ശാരീരിക വൈകല്യങ്ങളുടെയും ലൈംഗികവ്യാപാരങ്ങളുടെയും ഒരു ചങ്ങല അവതരിപ്പിക്കുന്നു.'[41] രൂപങ്ങളെ വികലമാക്കി ഫലിതം സൃഷ്ടിക്കുന്നവയാണ് ഗ്രോട്ടസ്ക്കുകൾ (Grotesque). വ്യക്തികളുടെ രൂപങ്ങളിൽ പ്രത്യേക ഭാവങ്ങളെയോ ആശയങ്ങളെയോ മുൻനിർത്തി നടത്തുന്ന അതിവർണ്ണനയാണ് കാരിക്കേച്ചർ (Caricature). ഒരു വാക്കിന്റെ ഘടനാക്ഷരങ്ങളോ അംശങ്ങളോ സൂചനയായി കൊടുത്തു വാക്കു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഒരുതരം കടങ്കഥ (Charade) ഫലിതത്തിനു കാരണമാവാം. ആഴമില്ലാത്ത ഉപരിപ്ലവമായ പ്രായോഗിക തമാശ (Practical joke) കളുണ്ട്. പ്രാദേശികപ്രചാരമേ ഇതിനുള്ളൂ എന്നുമാത്രം. ഹാസം ജനിപ്പിക്കാനുദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നടനം (The comical) ഫലിതത്തിനു കാരണമാവാറുണ്ട്.

കേവലം ശാബ്ദികമായി അല്ലെങ്കിൽ പ്രതിപാദനരസികത കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന വിനോദത്തേക്കാൾ മേന്മയേറിയ, ആസ്വാദ്യതയുളവാക്കുന്ന ഹാസ്യത്തിന്റെ ഒരു മുഖമാണ് സാത്വികഹാസ്യം. ജീവിതത്തിലെ വൈരുധ്യങ്ങളും പൊരുത്തക്കേടുകളും സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഹാസ്യമാണിത്. നല്ല നിലയിലെത്തിയ ഒരാൾ തന്റെ ജീവിതത്തെ ഒന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നു. ഇന്ന് നല്ല അവസ്ഥയാണെങ്കിലും അതു കൈവരുവാൻ പെട്ടപാട് ഓർമ്മയിലെത്തുന്നു. വാശി, പക, ആഗ്രഹം തുടങ്ങിയവയുടെ സമുച്ചയമാണു ജീവിതം. പഴയ ചെയ്തികളെക്കുറിച്ചും അവയുടെ വ്യർത്ഥതയെക്കുറിച്ചും ഓർക്കുമ്പോൾ പരിണതപ്രജ്ഞനായ ഒരുവന്റെ ചുണ്ടിൽ വിടരുന്ന ചിരിയാണിത്. ഭൂതകാലാവലോകനത്തിൽ ചിരിയോടൊപ്പം കണ്ണിൽ കണ്ണീർ നിറയുന്നതും ഹാസവും ശോകവും പരസ്പരം മേളിക്കുന്നതും അസാധാരണമല്ല. ഇതാണ് സാത്വികഹാസ്യം (Humour). ശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള പകിടകളിയിലല്ല, ജീവിതത്തിന്റെ വൈചിത്ര്യത്തിൽ തന്നെയാണ് സാത്വിക ഹാസ്യം ഉടലെടുക്കുന്നത്. 'മനുഷ്യന്റെ സ്വരൂപത്തിലും സ്വഭാവത്തിലുമുള്ള വൈകൃതികളും വിലക്ഷണതകളും വിവരിക്കുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഹാസ്യവും അസാധാരണ മനുഷ്യരും വിചിത്രസന്ദർഭങ്ങളും ജനിപ്പിക്കുന്ന ഹാസ്യവും, കുറച്ചു കൂടി ഉയർന്നതായി പരിഗണിക്കാം.'[42] എന്ന് സ്റ്റീഫൻ ലീക്കോക്ക് പറയുന്നു. അയനസ്കോ തുടങ്ങിയവരുടെ ബ്ലാക്ക് ഹ്യൂമറും ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്. അത്യസാധാരണമായ കഥാപാത്രങ്ങൾ അസാധാരണ ജീവിതം ജീവിച്ചുതീർക്കുമ്പോഴാണ് കറുത്ത ഹാസ്യം ഉണ്ടാവുന്നത്.

വിവിധതരം ഹാസ്യങ്ങളിൽ ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിനുള്ള പ്രാധാന്യമെന്തെന്ന് ആദ്യംതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇനി അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ അന്വേഷിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

'വിവൃതാകാര വാഗ്ദേഹ ചേഷ്ടകൾ' ഹാസത്തിനു കാരണമാണെങ്കിലും വാക്കു മുഖേനയുള്ള ഹാസ്യമാണ് ഹാസ്യസാഹിത്യത്തിനാസ്പദം. സാഹിത്യകൃതികളിൽ സാമൂഹികവിമർശനത്തിന് മുഖ്യമായും ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത് ആക്ഷേപഹാസ്യത്തെയാണ്. ആക്ഷേപഹാസ്യകവിത എന്ന സാങ്കേതികസംജ്ഞ താരതമ്യേന നൂതനമാണ് മലയാളത്തിൽ. ചിരിയുളവാകത്തക്കവിധത്തിൽ കളിയാക്കുകയും കുറ്റപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന കവിത എന്ന് ഈ പദത്തിനർത്ഥം പറയാം. നിഷ്കൃഷ്ടമായ സാങ്കേതികാർത്ഥത്തിൽ ഈ പദം മലയാളസാഹി

ത്യത്തിൽ ആദ്യം പ്രയോഗിച്ചത് 1930 കളിൽ കേസരിബാലകൃഷ്ണപിള്ളയാണ്[43]. ആക്ഷേപവും ഹാസ്യവും കൂടിക്കലർന്ന കവിതകളെയാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യ കവിതകളെന്ന് കേസരി വിളിച്ചത്. സമൂഹത്തിന്റെയോ വ്യക്തിയുടെയോ വീഴ്ച കളെ അസഹിഷ്ണുതയോടെ വിമർശിക്കുന്ന ഉപഹാസകവിതകളെയാണ് ആക്ഷേപ ഹാസ്യകവിത എന്ന പദംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വിവക്ഷിച്ചത്. ഹാസ്യവും ആക്ഷേപ ഹാസ്യവും സൂക്ഷ്മസ്വഭാവത്തിൽ തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. ഹാസ്യത്തിന്റെയും ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെയും പിന്നിൽ ഒരുപോലെ നർമ്മവാസനയുടെ പ്രേരണ യുണ്ടെങ്കിലും ഹാസ്യം നിർമ്മലമായ നർമ്മബോധമാണ്. സോദ്ദേശ്യമായ വിമർശന വാസനയാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ കാരണം. ഹാസ്യം വെളുത്തതാണെങ്കിൽ ആക്ഷേപഹാസ്യം കറുത്തതാണ്. ഹാസ്യത്തിനു വിമർശന സ്വഭാവമേ ഇല്ല. ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന് വിമർശനസ്വഭാവം കർക്കശമായി ഉണ്ട്. ആക്ഷേപ ഹാസ്യകവിതകൾ വായിച്ച് ചിരിക്കുകയല്ല അനുവാചകൻ ചെയ്യുന്നത് ചിന്തിക്കു കയാണ്. ആത്മവിമർശനം നടത്താൻ അവ നമ്മെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. മറ്റു കവിതകൾ കുറെയൊക്കെ ഉപബോധമനസ്സിന്റെ സൃഷ്ടികൂടിയാണ്. അതുകൊണ്ട് വൈകാരികമായ ആർദ്രതയാണ് അത്തരം കവിതയുടെ ലക്ഷ്യം. അവ പെട്ടെന്ന് ഹൃദയദ്രുതി സാധിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആക്ഷേപഹാസ്യകവിത ബോധമനസ്സിന്റെ മനഃപൂർവ്വമുള്ള സൃഷ്ടിയാണ്. നമ്മുടെ ബൗദ്ധികവ്യാപാരവുമായിട്ടാണ് അവ സംവദിക്കുന്നത്. ആക്ഷേപഹാസ്യകവിത അനുവാചകന്റെ സാമൂഹികബോധ വുമായി ബന്ധപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് പെട്ടെന്നും ആഴത്തിലും ക്ഷോഭങ്ങൾ സൃഷ്ടി ക്കാൻ അവയ്ക്കു കഴിയുന്നു.

സറ്റയറിനു വിധേയമാക്കേണ്ട ഏതാനും സംഗതികളുണ്ട്. ഒരു വ്യക്തി കാര്യാകാര്യങ്ങൾ അനുസരിക്കേണ്ടതിൽ പാലിക്കേണ്ട അനുപാതത്തെ അതി ക്രമിക്കുക, ഡംഭ്, കാപട്യം, നാട്യം, വാചാലത, പണ്ഡിതമ്മന്യത, പാണ്ഡി ത്യഗർവ്വം, സാങ്കല്പികമായ വിലാസത്വം ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന് വിധേയനാ കുക, പാരാരാധനാകോലാഹലങ്ങളിൽ പരക്കം പായുക, വൃഥാഭിമാനത്തിലേക്കു വഴുതി വീഴുക, വിഡ്ഢിത്തപരമ്പരകൾ കാട്ടിക്കൂട്ടുക, സങ്കുചിതവീക്ഷണത്തോടെ ഏതെങ്കിലും ആസൂത്രണം ചെയ്യുകയോ മൂഢചിത്തനായി ഗൂഢാലോചനകളിൽ ഉൾപ്പെടുകയോ, സ്വയം പ്രഖ്യാപിത നയങ്ങൾക്കു വിപരീതമായി സാമൂഹിക നിയമങ്ങളെ ലംഘിക്കുകയോ ചെയ്യുക, അവികലമായ യുക്തിയെയും വിമലമാ

യ നീതിന്യായങ്ങളെയും ധിക്കരിച്ച് പെരുമാറുക, കപടവിനയം പ്രകടിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന് ഒരു വ്യക്തി വിധേയനാണെന്നു കണ്ടാൽ സറ്റയറിസ്റ്റിന്റെ നിശിതവീക്ഷണം അയാളിൽ പതിയേണ്ടതാണ്. സറ്റയർ രചിക്കുന്നയാളെ സറ്റയറിസ്റ്റ്, പരിഹാസകൻ, ഉപാലംഭകൻ എന്നൊക്കെ വിളിക്കുന്നു.

ആക്ഷേപഹാസ്യം പ്രയാസമേറിയ ഒരു കലയാണ്. ഒരു ഹാസ്യസാഹിത്യകാരന്റെ ജോലി അനുവാചകർക്ക് ചിരിക്കുവാനുള്ള വക കണ്ടെത്തി നൽകുകയാണ്. പക്ഷെ ആക്ഷേപഹാസ്യകാരന് വസ്തുതയുടെ എല്ലാ വശങ്ങളെയും പറ്റിയുള്ള വിചിന്തനം ആവശ്യമാണ്. എല്ലാ വശവും കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും ചിലതിനെമാത്രമെ കാണുന്നുള്ളൂ എന്നു നടിക്കണം. ചില വലിയ കാര്യങ്ങളെ ചെറുതാക്കിയും, ചെറിയ കാര്യങ്ങളെ വലുതാക്കിയും, ചിലവയെ ഉപേക്ഷിച്ചും രചന നടത്തണം. താൻ പറയുന്നതിനെപ്പറ്റി ആർക്കും സംശയമുണ്ടാകാനിട വരരുത്. പ്രതിപാദനരീതിയിലും ഫലിതാവിഷ്കാരത്തിലും ആദ്യവസാനം ശ്രദ്ധ ചെലുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനെല്ലാമുപരി സമുദായത്തിന്റെ -മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ തന്നെ സംസ്കരണമായിരിക്കണം സറ്റയറിസ്റ്റിന്റെ ലക്ഷ്യം. പരിഹാസത്തെ ഈ ധർമ്മയുദ്ധത്തിൽ അയാൾ ആയുധമാക്കുന്നു. ആദ്ധ്യാത്മികമോ ഭൗതികമോ ആയ ഭാവിയെക്കാൾ കൂടുതൽ അയാൾ ഊന്നേണ്ടത് വർത്തമാനകാലത്തിന്റെ സത്യസന്ധതയിലാണ്. ധീരത, കർമ്മശേഷി എന്നിവ സറ്റയറിസ്റ്റിന് അവശ്യം വേണ്ട ഗുണവിശേഷണങ്ങളാണ്. ഒരു ഉപദേശിയുടെ വേഷമല്ല, മറിച്ച് പ്രക്ഷോഭകാരിയുടെ മേധാശക്തിയും വീക്ഷണദൈർഘ്യവും കൂടിച്ചേർന്ന ഒരു വേഷമാണ് അയാൾക്കനുയോജ്യം. സാമൂഹികപ്രതിബദ്ധത അനിവാര്യമാണ് സറ്റയറിസ്റ്റിന്. പക്ഷപാതപരമല്ലാതെ സ്വതന്ത്രമായ മൂല്യകല്പന നടത്തുവാൻ അയാൾ തയ്യാറാവണം. സമൂഹവിമർശകനാണ് താനെന്നുള്ള ബോധത്തോടൊപ്പം കലാകാരനാണെന്നുള്ള സത്യവും അയാൾ അംഗീകരിക്കണം. അടിസ്ഥാനപരമായി ഇയാൾ ഫലിതസാഹിത്യകാരനായിരിക്കണം. ധ്വനിപ്രധാനമായ സറ്റയറിലൂടെ, ധർമ്മബോധത്തിൽനിന്നുദിക്കുന്ന ആശയലോകത്തെ നർമ്മബോധംകൊണ്ട് സാഹിത്യമാക്കി മാറ്റുന്നവനാണ് ഉത്തമഹാസ്യസാഹിത്യകാരൻ. യാഥാർത്ഥ്യബോധമാണ് സറ്റയറിസ്റ്റിനെ നയിക്കുന്നത്. കാല്പനികതയുടെ താരള്യവും ശൈഥില്യവും വിഫലസ്വപ്നങ്ങളും അയാൾക്കുണ്ടാവില്ല. സമചിത്തതയും തത്ത്വാവബോധവും സംസ്കാരാഢ്യതയും അയാൾക്കേറും. ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ പരമപ്രധാനമായ

ലക്ഷ്യം സാമൂഹികവിമർശനമാണ്.[44] അതുകൊണ്ടുതന്നെ നിശിതമായ സാമൂഹികബോധം ആക്ഷേപഹാസ്യകവികൾക്കനിവാര്യമാണ്. സമൂഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവു മാത്രമല്ല ഈ സാമൂഹികബോധം. സമൂഹത്തിന്റെ വീഴ്ചകൾ തന്റെയും വീഴ്ചകളാണെന്നും മാനവദുരന്തം തന്റെയും ദുരന്തമാണെ ന്നുമുള്ള തീക്ഷ്ണമായ അവബോധംകൂടിയാണത്. എന്നാൽ ഈ ദുരന്താവബോധം ആക്ഷേപഹാക കവിയെ വിഷാദമഗ്നനാക്കുന്നില്ല. സമചിത്തനും മാനവദുരന്ത ത്തിന്റെ അനിവാര്യതയെക്കുറിച്ചു ബോധമുള്ളവനുമായ കവി വിഷാദത്തെ ഉള്ളിലൊതുക്കി സഹാനുഭൂതിയോടെ തന്നെത്തന്നെ നോക്കി ചിരിക്കാനും മറ്റുള്ളവരെ ചിരിപ്പിക്കാനും ശ്രമിക്കുന്നു. ഗദ്യത്തിലും പദ്യത്തിലും സറ്റയറുകളുണ്ട്. നാടകം, നോവൽ, ഖണ്ഡകാവ്യം, ഗീതകം തുടങ്ങിയവയൊക്കെത്തന്നെ സറ്റയറിന്റെ മാധ്യമങ്ങളാവാം. വിമർശനവിധേയമായ സാമൂഹികദൂഷ്യങ്ങൾ അസ്തമിച്ചുകഴിഞ്ഞാലും സാഹിത്യമൂല്യംകൊണ്ട് സറ്റയറുകൾ നിലനില്ക്കാറുണ്ട്. പൊതുവായ ഒരു ധാർമ്മിക നിലവാരം പുലർത്തുന്ന ജനങ്ങൾക്കിടയിലേ അനീതികൾക്കും അക്രമങ്ങൾക്കും എതിരായി പോരാടുന്ന സറ്റയറിസ്റ്റിനും അയാളുടെ കൃതി കൾക്കും സ്ഥാനമുള്ളൂ. 'സറ്റയർ പുലഭ്യവർഷമല്ല. പാപത്തെ വെറുക്കുമ്പോഴും പാപിയെ സ്നേഹിക്കുവാൻ അതിനു കഴിയും.'[45] ആക്ഷേപഹാസ്യകവിതകൾക്ക് രണ്ടാംതരം പൗരത്വമേ പാശ്ചാത്യർ കല്പിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. സംസ്കരണത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും ആസ്വാദ്യതയുടെ കാര്യത്തിലും മറ്റ് കവിതകളിൽനിന്നും താഴെയായിരുന്നു സറ്റയറിന്റെ നില. അധമാഭിരുചികളുള്ളവരായിരുന്നു ആദ്യകാലത്തെ സറ്റയർ കവിതകൾ വായിച്ചിരുന്നവരിലധികവും. അശ്ലീലദുഷ്ടം കൂടിയിരുന്നതുകൊണ്ട് ഇക്കവിതകൾ സ്ത്രീകൾക്ക് നിഷിദ്ധമായിരുന്നു. എലിസബത്ത് രാജ്ഞിയുടെ കാലത്ത് നിയമം കൊണ്ടുപോലും സറ്റയറുകൾ നിരോധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കവിതയുടെ വർഗ്ഗത്തിൽ തന്നെ ആക്ഷേപഹാസ്യകവിതകളെപെടുത്തണോ എന്നു സംശയിക്കുന്ന പണ്ഡിതന്മാരുമുണ്ട്. ആക്ഷേപഹാസ്യകവിതകളുടെ അതിപ്രചാരണസ്വഭാവവും സൗന്ദര്യപരമായ നിഷ്കർഷയില്ലായ്മയും ഈ രണ്ടാം തരത്തിൽപെടുത്തലിനു കാരണമായിട്ടുണ്ട്. ചിരിയുടെ വിഷയം മനുഷ്യനുള്ള കുറവുകളും പോരായ്മകളും ഒക്കെത്തന്നെ. ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിന്റെ ധർമ്മം സാമൂഹികവിമർശനമാണെങ്കിലും ചിരികൊണ്ട് ശിക്ഷിക്കുന്ന ഇത്തരം കലകൾ യഥാർത്ഥ കലയല്ലെന്ന് ശുദ്ധകലാവാദികൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. യഥാർത്ഥ കലയ്ക്ക് സാമൂഹികലക്ഷ്യം വേണ്ടെ

ന്നാണ് ബർഗ്സന്റെ മതം. എന്നാൽ കലയുടെ പ്രയോജനപരതയിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവർ സാമൂഹികപരിഷ്കരണത്തെ പുരസ്കരിച്ചുള്ള ആക്ഷേപഹാസ്യകവിതകളെ ഉത്തമകവിതകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെടുത്തുകതന്നെ ചെയ്യും.

ആക്ഷേപഹാസ്യം പ്രധാനമായും നാലു തരത്തിലുണ്ട്. വ്യക്തിപരമായത്, സാമുദായികമായത്, സാന്മാർഗ്ഗികമായത്, സാഹിത്യസറ്റയർ എന്നിവയാണവ. വ്യക്തിപരം. വ്യക്തിവിദ്വേഷത്തിലടിയുറച്ച സറ്റയറാണിത്. പകവീട്ടലാണിതിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇതിന്റെ അനാശാസ്യതയെ പലരും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ ലോകം നന്നാക്കാനും അഴുക്കുകൾ തൂത്തുവാരാനും ഇത്രയും പറ്റിയ വേറൊരു കലയില്ല എന്ന് അലക്സാണ്ടർ പോപ്പ്, ബർണാഡ്ഷാ തുടങ്ങിയവർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അമേരിക്കയിൽ ആർച്ച് ബുച്ച്വാർഡിന്റെ സറ്റയറുകൾ കിസിഞ്ചറെപ്പോലെയുള്ള പ്രമുഖവ്യക്തികളുടെ പേരുപറഞ്ഞു വിമർശിക്കുന്നുണ്ട്. കേരളത്തിലെ വ്യക്തിപരമായ സറ്റയറിന്റെ ചരിത്രം ബൃഹത്താണ്. ഈ കലയിൽ അതിവിദഗ്ധരായ ചാക്യാന്മാരിൽനിന്നു പകർന്നു കിട്ടിയതാണ് കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർക്ക് ഇതിലുള്ള പ്രാവീണ്യം. വെണ്മണി പ്രസ്ഥാനക്കവികളുടെ വ്യക്തിപരിഹാസങ്ങളും കവിതപ്പോരാട്ടങ്ങളും കുപ്രസിദ്ധമാണ്. ഇ. വി. കൃഷ്ണപിള്ള, സഞ്ജയൻ എന്നിവരുടെ സറ്റയറുകൾ യഥാക്രമം അധമ സറ്റയറിന്റെയും ഉത്തമസറ്റയറിന്റെയും മാതൃകകളാണ്. ഇ. വി. ഉള്ളൂരിന്റെയും പി. കെ. നാരായണപിള്ളയുടെയും സറ്റയറുകൾ രചിക്കുമ്പോൾ വ്യക്തിവിദ്വേഷമായിരുന്നു മുന്നിട്ടുനിന്നത്. എന്നാൽ സഞ്ജയനാകട്ടെ 'ജഗദ്ധിതേച്ഛൂ' എന്നു സ്വയംസംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ട് പരനിന്ദനത്തിനുപുറപ്പെട്ട ആഗമാനന്ദ സ്വാമിയേയും യുക്തിരഹിതമായ വിഡ്ഢിത്തങ്ങൾ വിളമ്പിയ മഹാകവി പള്ളത്തിനെയും സകാരണം, സയുക്തികം സറ്റയറിലൂടെ തകർക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. സാമുദായികം. വ്യക്തികളെ പ്രത്യേകം ലക്ഷ്യമാക്കാതെ സാമുദായികമോ സാമൂഹികമോ രാഷ്ട്രീയമോ ആയ അവസ്ഥകളെയോ വ്യവസ്ഥകളെയോ പരിഹസിക്കുവാൻവേണ്ടി രചിക്കുന്ന ലേഖനങ്ങളും കൃതികളും ഈ വിഭാഗത്തിൽപെടുന്നു. കാലാകാലങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ദുരവസ്ഥകളെ ചിത്രീകരിക്കുകയും അവയ്ക്കെതിരെ പോരാടുകയുമാണ് ഇതിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഇത്തരത്തിൽപ്പെട്ട സാഹിത്യകാരന്മാർക്ക് പല പീഡനങ്ങളും ഏൽക്കേണ്ടിവരുന്നു. 'താർത്യൂഫിന്റെ' കർത്താവായ മൊളിയർ ജിവിച്ചിരുന്നപ്പോഴും മരണശേഷവും

നിന്ദിക്കപ്പെട്ടു. 'താർത്യുഫിൽ' മതാവഹേളനമുണ്ടെന്നുള്ളതായിരുന്നു കാരണം. രാഷ്ട്രീയ സറ്റയറുകൾ രചിച്ച അരിസ്റ്റോഫനിസ്, യുപ്പോളിസ് തുടങ്ങിയ ഗ്രീക്കു സറ്റയറിസ്റ്റുകൾക്ക് വളരെ വൈഷമ്യങ്ങൾ അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഇംഗ്ലീഷുകാരനായ ഡാനിയേൽ ഡീഫോയെ പില്ലറിയിൽ കയറ്റിയതും രാഷ്ട്രീയ സറ്റയറാണ്. സാമുദായിക ദൂഷ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിൽ പ്രമുഖ പരിഹാസകന്മാരായിരുന്ന ചാക്യാന്മാരും നമ്പൂതിരിമാരും കേരളത്തിൽ പണ്ടുമുതലേ ശ്രമം തുടങ്ങിയിരുന്നു. യാത്രകളിയും കൂത്തും കൂടിയാട്ടവും തുള്ളൽ കൃതികളും ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കുന്നു.[46] ഗദ്യലേഖനങ്ങൾ മുഖേന സാമൂഹിക പരിഷ്കരണത്തിനു ശ്രമിച്ച പ്രമുഖരാണ് കേസരി നായനാർ, മൂർക്കോത്തു കുമാരൻ, ഇ. വി. കൃഷ്ണപിള്ള, സഞ്ജയൻ എന്നിവർ. കേരളത്തിൽ നാടുകട ത്തൽവരെയുള്ള വിനകൾക്കു രാഷ്ട്രീയ സറ്റയർ ഇടയാക്കിയതിന് സ്വദേശാഭിമാനി രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ചരിത്രം സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. സാന്മാർഗ്ഗികം. എല്ലാ ജനതയ്ക്കും സാന്മാർഗ്ഗികമായ ചില മൂല്യങ്ങളുണ്ട്. ഇവയ്ക്ക് ഉലച്ചിൽ സംഭവിക്കുമ്പോൾ ചിലർ അതിനെതിരെ പ്രതികരിക്കും. ഇങ്ങനെ ബോധവൽക്കരണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി രചിക്കപ്പെടുന്ന സറ്റയറുകളാണ് സാന്മാർഗ്ഗിക സറ്റയർ. മോഷണം, വ്യഭിചാരം, കുടി, ചതി തുടങ്ങിയ ഹീനസ്വഭാവങ്ങൾ ഏതു രാജ്യത്തെ സാഹിത്യകാരന്മാർക്കും വിഷയമായിട്ടുണ്ട്. ഗ്രീസിലെ മദ്യാസക്തരായ സ്ത്രീകളെ അരിസ്റ്റോഫനിസിന്റെ 'തെസ്മോഫോറിയസൂസേ' എന്ന നാടകത്തിൽ കണക്കറ്റു പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. ജൂവനൈൽ ആറാം സറ്റയറിൽ സ്ത്രീകളുടെ എല്ലാത്തരം ദൗർബ്ബല്യങ്ങളേയും വിശിഷ്യാ മദ്യസേവയേയും പുച്ഛിക്കുന്നുണ്ട്. ഷേക്സ്പിയറുടെ നാടകങ്ങളിലും കുടിയന്മാരെ പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ ലൈംഗികാധഃപതനത്തെ രൂക്ഷമായി പരിഹസിക്കുന്ന കഥകളും സറ്റയറുകളും എല്ലാക്കാലത്തും എല്ലാ ഭാഷയിലും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. മലയാള ഭാഷയിൽ പഴയ പാട്ടുകൾ, ചമ്പുക്കൾ, വടക്കൻ പാട്ടുകൾ, തുള്ളലുകൾ, നോവലുകൾ, ചെറുകഥകൾ തുടങ്ങി എല്ലാത്തരം സാഹിത്യരൂപങ്ങളിലും ഇതിനു നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങളുണ്ട്.[47] സഞ്ജയന്റെ 'അഖില ഭാരതലഹരി പദാർത്ഥ സമ്മേളനവും', 'കള്ളു നമ്പ്യാരുടെ പുറപ്പാടും' ഒന്നാന്തരം ഉപഹാസകൃതികളാണ്. സാഹിത്യ സറ്റയർ. സാഹിത്യാഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായിട്ടുള്ള എല്ലാ ഭാഷകളിലും ഇത്തരം സറ്റയറുകളുണ്ട്. സാഹിത്യകാരന്മാരെയും അധമ

സാഹിത്യത്തെയും പരിഹസിക്കുന്ന പല തരത്തിലുള്ള സറ്റയറുകളുണ്ട്. അരിസ്റ്റോഫനിസിന്റെ 'തവളകൾ', 'തൊസ്മോഫോറിയസൂസേ' എന്ന രണ്ടു കോമഡികളിലും യൂറിപ്പിഡീസ് എന്ന കവിശ്രേഷ്ഠനെ പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. സ്വിഫ്റ്റിന്റെ 'ബാറ്റിൽ ഓഫ് ബുക്സ്', പോപ്പിന്റെ 'വിഡ്ഢികളുടെ ഇതിഹാസം' എന്നിവ മികച്ച സാഹിത്യ സറ്റയറുകളാണ്. സാഹിത്യസറ്റയർ പണ്ടുമുതലേ മലയാളത്തിൽ പ്രചാരത്തിലുണ്ട്. പരിഹസിക്കൽ തുടങ്ങി ശാന്തമായ കുറ്റപ്പെടുത്തൽവരെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സാഹിത്യോപാലംഭസംരംഭങ്ങൾ ഇവിടെ നിലവിലിരുന്നു. സന്ദേശകവിത രചിക്കുന്ന ദുഷ്കവികളെ 'ഉണ്ണിച്ചിരുതേവീ ചരിത'ത്തിൽ പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർ ദുഷിച്ച വിമർശകന്മാരെയും ദുഷ്കവികളെയും പലപ്പോഴും പരിഹ സിച്ചിട്ടുണ്ട്. വെണ്മണി പ്രസ്ഥാനത്തിലെ കവികളുടെ കവിതപ്പോരാട്ടങ്ങളിലും കവിമൃഗാവലി, കവിഭാരതം തുടങ്ങിയ കൃതികളിലും പേരെടുത്തു പറഞ്ഞുവരെ വ്യക്തികളെ പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്.[48] ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടുണ്ടായ സാംസ്കാരികപ്രവാഹത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിലാണ് വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞിരാമൻ നായനാരും സഞ്ജയനും സറ്റയറുകൾ രചിച്ചത്. നായനാരുടെ 'നോവൽ' എന്ന ലേഖനവും സഞ്ജയന്റെ 'ചങ്ങലം പറണ്ട ടാഗോറും' ഇ. വി. യുടെ 'സാഹിത്യപ്രേതങ്ങളും' രസകരമായ മാതൃകകളാണ്.

സാഹിത്യസറ്റയർതന്നെ പലതരത്തിലുണ്ട്. സൃഷ്ടിയിലടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഹാസ്യത്തിന്റെ സ്വഭാവം, പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്ന രീതി, ഏതുതരം കൃതികളിൽ പ്രകടമാവുന്നു എന്നതുകളെ ആസ്പദമാക്കി അഞ്ചുതരത്തിലുള്ള വിഭജനം ഇക്കാര്യത്തിൽ സാദ്ധ്യമാണ്. സാഹിത്യസറ്റയറിന്റെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു വകഭേദമാണ് പാരഡി. 'പ്രസിദ്ധങ്ങളായ രചനകളെ അതിന്റെ രചനാകൗശലത്തിൽ അനുകരിച്ചുകൊണ്ട് നടത്തുന്ന ഫലിതരചനയോ ഭാഷണമോ ആണ് പാരഡി.'[49] പരിഹാസോദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയോ അല്ലാതെയോ സാഹിത്യകൃതികളെ വികടമായി അനുകരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായമാണിത്. സാഹിത്യകൃതികളുടെ ഗദ്യത്തിലോ പദ്യത്തിലോ രചിക്കപ്പെടുന്ന അനുകരണമാണ് പാരഡി. ഹോമറുടെ 'ഇലിയഡി'ന്റെ ഹാസ്യാനുകരണമായി ഹോമർതന്നെ രചിച്ചതെന്നു സംശയിക്കപ്പെടുന്ന 'മൂഷികമണ്ഡൂകസമര'മാണ് അറിയപ്പെടുന്ന ഏറ്റവും പഴയ പാരഡി. പാരഡികൾ രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ടാകാം. പ്രശസ്തമായ മൂലകൃതികളെ വിമർശിക്കുകയോ പരിഹസിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് ഒരുവിഭാഗം. മൂലകൃതികളുടെ വൈകല്യങ്ങൾ

- പദധൂർത്ത്, അലങ്കാരബാഹുല്യം, നിഷ്പ്രയോജനത്വം തുടങ്ങിയ ന്യൂനതകൾ വ്യക്തമാക്കത്തക്കവിധം വിഡംബനം നടത്തുന്നവയാണിവ. ഉയർന്ന പാണ്ഡിത്യവും സാഹിത്യപരിചയവും ഇതിനാവശ്യമാണ്. ഫലിതബോധവും വേണം. തങ്ങളുടെ കൃതികൾക്ക് ഒരു മാതൃകാരൂപം നൽകുന്നതിനുവേണ്ടിമാത്രം പ്രഖ്യാത കൃതികളുടെ തണലിനെ ആശ്രയിക്കുന്നവരാണ് രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം. ഇത് ഉത്തമ സറ്റയറിന്റെ കീഴിൽപെടുന്നില്ല. ഒരു കൃതിയുടെ നേർക്കു നമുക്കുള്ള മതിപ്പിനെ അംഗീകരിച്ചു പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന പാരഡി ഉത്തമപാരഡിയായിരിക്കും. പ്രാചീനകാലം മുതൽക്കുതന്നെ കേരളീയർ ഹാസ്യാനുകരണങ്ങൾ രചിച്ചുപോന്നിട്ടുണ്ട്. കൂടിയാട്ടത്തിലെ വിദൂഷകന്റെ വികൃതാനുകരണപദ്യങ്ങൾ ഇതിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. തുഞ്ചനും കുഞ്ചനും ഉണ്ണായിയും സ്വർഗ്ഗത്തിൽവച്ചു കണ്ടുമുട്ടി താന്താങ്ങളുടെ കവിതാശൈലിയിൽ സംഭാഷണം നടത്തുന്നതായി സങ്കല്പിച്ച് സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ പി. കെ. നാരായണപിള്ള രചിച്ച 'സ്വർഗ്ഗ്യസമാഗമം' പാരഡിക്കുദാഹരണമാണ്. മഹാകവി ഉള്ളൂരിന്റെ ഉമാകേരളത്തെ അനുകരിച്ച് 'കോതാകേളം' മഹാകാവ്യം 'പാക്കനാർ' രചിച്ചപ്പോൾ മഹാകവിയുടെ പ്രാസപ്രയോഗനിർബന്ധവും അലങ്കാരധൂർത്തും അതിൽ പരിഹസിക്കപ്പെടുന്നു. കെ. സി. കേശവപിള്ളയുടെ ആസന്നമരണചിന്താശതകത്തെ അവലംബിച്ച് ഇ. വി. രചിച്ച 'ആസന്നയാത്രാദശകം' പാരഡിയാണ്. കെ. എസ്. കൃഷ്ണപിള്ള, സഞ്ജയൻ എന്നിവരും ശ്രദ്ധേയമായ പാരഡികൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.[50] പാരഡിയിൽത്തന്നെ ഖണ്ഡനവിമർശനത്തിനുംകൂടി സ്ഥാനം നൽകിയാൽ അതു ബർലസ്കാവും 'വെറും രൂപാന്തരണമല്ല, പാരഡിയേക്കാൾ ആഴമുള്ളതും അതിശയോക്തി കലർന്നതുമായ ഭാഷ്യങ്ങളാൽ ഒരു സാഹിത്യരചനയെയോ സംഗീതരചനയെയോ അനുകരിച്ച് ഹാസ്യം ജനിപ്പിക്കുകയാണ് ബർലസ്ക് ചെയ്യുന്നത്.'[51] ഒരു സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ന്യൂനതകളെയോ അവിദഗ്ധരായ എഴുത്തുകാർ ആ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിനു സൃഷ്ടിക്കുന്ന അധഃപതനത്തെയോ ആക്ഷേപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളൊപ്പിച്ച് എഴുതുന്ന ആക്ഷേപഹാസ്യകൃതികളാണിത്. പരിഹാസം ശക്തമാക്കുവാൻവേണ്ടി ഉയർന്നതിനെ താഴ്ത്തിയും താഴ്ന്നതിനെ ഉയർത്തിയും ചിത്രീകരിക്കുന്ന സാങ്കേതികമാർഗ്ഗമാണ് ഇതിന്റെ രചനയിലവലംബിക്കുക. മൂലകവിയും കവിതയും പ്രശസ്തമല്ലെങ്കിൽ ഇതിന്റെ വിജയസാധ്യത കുറവാണ്. 'ഗള്ളിവറുടെ സഞ്ചാരകഥകളും' 'ഡോൺ

കിക്സോട്ടും' പ്രസിദ്ധങ്ങളായ ബർലസ്കുകളാണ്. തോലമഹാകവിയുടെ ചില പദ്യങ്ങൾ ബർലസ്കുകളാണ്.[52] 'പാട്ടുണ്ണിചരിതം' ആട്ടക്കഥകളുടെ ബർലസ്കാണ്. സീതാരാമന്റെ 'രാവണായനം പള്ളത്തുരാമൻ എഴുതാനിടയുള്ളത്' ഒരു പ്രത്യേകകവിയെയും കവിതാപ്രസ്ഥാനത്തെയും പരിഹസിക്കുന്നു. വിവാഹ മംഗളാശംസക്കാരുടെ നേർക്കുള്ള പ്രശസ്തമായ ഒരു ബർലസ്കാണ് ചങ്ങമ്പുഴ യുടെ 'കല്യാണബോംബ്'. ദുഷ്ടങ്ങളായ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ അപഹസിച്ചു കൊണ്ട് ധാരാളം ബർലസ്കുകൾ ഭാഷയിലുണ്ടായി. സന്ദേശകാവ്യങ്ങൾക്കെതിരെ 'കാകസന്ദേശം,' 'ദാത്യൂഹസന്ദേശം,' 'കപോതസന്ദേശം,' 'ഭൂപസന്ദേശം,' 'ചിത്ര ശലഭസന്ദേശം' എന്നിങ്ങനെ നിരവധി ബർലസ്കുകളുണ്ട്. നാടകങ്ങളുടെ അതിപ്രസരമുണ്ടായപ്പോൾ 'ചക്കീചങ്കരവും' 'ദുസ്പർശനാടകവും' ദ്വിതിയാക്ഷര പ്രാസദീക്ഷയെ അപലപിക്കാൻ സി. അന്തപ്പായി എഴുതിയ 'നാലു പേരിലൊരു ത്തനും' നമ്പ്യാരും രാമപാണിവാദനും ഒരാൾതന്നെയോ എന്ന വാദം കൊടു മ്പിരിക്കൊണ്ടിരുന്ന കാലത്ത് ഡി. പത്മനാഭനുണ്ണി രചിച്ച 'കേരളവർമ്മയും, രാജരാജവർമ്മയും ഒരാളാണോ' എന്ന ലേഖനവും മഹാകാവ്യങ്ങളുടെ ബഹളം വർദ്ധിച്ച സമയത്ത് കിടങ്ങൂർ കൃഷ്ണവാരിയർ എഴുതിയ 'കോതാകേളവും' ബർലസ്കുകളിൽ പെടും. ഭാഷയിൽ ബർലസ്കുകളുടെ ഒരു നീണ്ട നിരതന്നെ യുണ്ട്.[53] മർമ്മഭേദിയായ പരിഹാസം അവസാനഭാഗങ്ങളിൽ തിരുകി ഉഗ്രതര മാക്കപ്പെടുന്ന ഒരുതരം പരിഹാസകവിതയാണ് എപ്പിഗ്രാം. അവസാനഭാഗത്തെ ഒരു പ്രത്യേക വഴിത്തിരിവിലാണ് എപ്പിഗ്രാം രസകരമായ പരിഹാസമായി മാറുന്നത്.[54] ഒലിവർ ഗോൾഡ് സ്മിത്തിന്റെ ഒരു വിലാപകാവ്യമുണ്ട്. മിസ്സിസ്സ് മേരി ബ്ലേക്കിനെ പരിഹസിച്ചുകൊണ്ടെഴുതിയ അതിലെ ചില വരികൾ എപ്പി ഗ്രാമിന് ഉദാഹരണമാണ്. ലീലാതിലകത്തിലെ ചില പദ്യങ്ങൾ എപ്പിഗ്രാമിനെ ഉദാഹരിക്കുന്നു.[55] വ്യക്തികളെയോ സമൂഹങ്ങളെയോ വേദനിപ്പിക്കുന്ന തരത്തിൽ പുച്ഛിച്ചും പുലഭ്യം പറഞ്ഞും വിമർശിക്കുന്നതാണ് ലാംപൂൺ. പരിഹസിച്ച് നിന്ദിച്ച് എഴുതുന്ന ക്രൂരമായ ഫലിതമെന്നു പറയാം. പ്രധാന ആംഗലേയ എഴുത്തുകാർ ഡ്രൈഡൺ, പോപ്പ്, ബൈറൻ മുതലായവരാണ്. പാശ്ചാത്യലോകത്ത് ലാംപൂണി നെതിരെ നിയമനിർമ്മാണം വരെയുണ്ടായി.[56] വിനോദമാസികകളിൽ കാണുന്ന വിമർശനങ്ങളിൽ പലതും ലാംപൂണാണ്. ഇ. വി. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ തൂലികാചിത്ര ങ്ങളിൽ പലതും ലാംപൂണിനുദാഹരണമാണ്. സാമുദായികമായും രാഷ്ട്രീയമാ

യുമുള്ള അധഃപതനകാലത്താണ് ലാംപൂണിസ്റ്റുകൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുക. രഹസ്യ സ്വഭാവം ലാംപൂണിസ്റ്റുകൾക്കുള്ളതുകൊണ്ടും വ്യക്തികളെ പരാമർശിക്കുന്നതു കൊണ്ടും പ്രായേണ അവ അചിരംജീവികളാണ്. സറ്റയറിന്റെ സാരസ്യവും കലാമേന്മയും ലാംപൂണിനില്ല എന്നുള്ളതിനാൽ ഇത് സറ്റയറായി തെറ്റിദ്ധ രിക്കരുത് എന്നൊരഭിപ്രായവും നിലവിലുണ്ട്.[57] യഥാശ്രുതമായ അർത്ഥത്തിനും വിവക്ഷിതത്തിനുംതമ്മിലുള്ള വൈജാത്യം വഴിക്ക് ആക്ഷേപരൂപമായ സ്വാഭിപ്രായം കൂടുതൽ തീക്ഷ്ണതയോടെ പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ വക്താവിനുതകുന്ന ഒരു പ്രതി പാദനരീതിയാണ് ഐറണി അഥവാ പ്രച്ഛന്നഹാസം. വാച്യാർത്ഥത്തിനു നേർ വിപരീതമായ വ്യംഗ്യാർത്ഥം പ്രാധാന്യം നേടുന്നു. 'മറ്റൊരാളുടെ ആശയത്തെ പരിഹസിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായതും, ആഗ്രഹിക്കാത്തതും, നന്നെന്ന് തോന്നി ക്കുന്നതും, എന്നാൽ വെറുപ്പു കലർന്നതുമായ ആശയങ്ങളുടെയോ സാഹചര്യ ങ്ങളുടെയോ അസമയത്തുള്ളതും വിപരീതവുമായ ആഗമനമാണ് ഐറണി.'[58] ഒരേസമയം രണ്ടർത്ഥങ്ങൾ ഐറണി ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. ഒന്ന് ഉയർന്ന ബൗദ്ധിക നിലവാരമുള്ളവർക്കുള്ളതും മറ്റത് ഇടത്തരക്കാർക്കുള്ളതും. എന്നാൽ ഈ ദ്വയാർത്ഥപ്രയോഗം ശ്ലേഷം കൊണ്ടുള്ളതല്ല. പറയുന്ന അവസരത്തിൽ വക്താവും ശ്രോതാവും ഒരർത്ഥമേ ധരിക്കുന്നുള്ളു. പിന്നീട് വക്താവുദ്ദേശിച്ചതിന് വിപരീ തമായ അർത്ഥത്തിൽ അത് കലാശിക്കുന്നു. ഈ വൈപരീത്യം കൃതി യിലാകെ വ്യാപിച്ച് രസനീയത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഐറണി ചിരിപ്പിക്കുകയും ചിന്തി പ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഗുപ്തഹാസ്യമാണ്. അതിൽ വ്യക്തി വിദ്വേഷത്തിനോ പരപുച്ഛത്തിനോ സ്ഥാനമില്ല. ഐറണി മൂന്നു വിധത്തിലുണ്ട്. അജ്ഞത ഭാവിച്ചുകൊണ്ട് വാദപ്രതിവാദത്തിലേർപ്പെടുന്ന സോക്രട്ടീസിന്റെ രീതിയിലുള്ളത്, സോക്രട്ടിക് ഐറണി എന്നു പറയും. നാടകത്തിൽ സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നത് എന്താണെന്നറിഞ്ഞുകൂടാത്ത കഥാപാത്രങ്ങൾ അറംപോലെ ഭാവികാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞുപോകുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നത്, ഡ്രാമാറ്റിക് ഐറണി എന്നു പറയുന്നു. ന്യൂനോക്തി മുഖേനയുള്ള ഐറണിയാണ് മൂന്നാമത്തേത്. പ്രശംസിക്കുക യാണെന്ന് ഭാവിച്ചുകൊണ്ട് അവഹേളിക്കുകയും നേരെമറിച്ച് നിന്ദിക്കുന്നതിന്റെ പിന്നിൽ സ്തുതിയടങ്ങിയിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനാൽ പരിഹാസ്യരെ വളരെ ശക്തിയായി പരിഹസിക്കാനും സ്തുത്യർഹരെ സൂത്രത്തിൽ പ്രശംസിക്കുവാനും സറ്റയറിസ്റ്റിന് ഐറണി മുഖേന സാധിക്കും. മലയാളത്തിൽ നിരവധി കവിതകൾ

ഐറണിയുടെ സാധ്യതകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയവയായുണ്ട്.[59]

കൂടിയാട്ടത്തിൽനിന്നും തോലനിൽനിന്നും ആരംഭിച്ച മലയാളത്തിലെ ചിരി കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാരും നമ്പൂതിരിക്കവികളും സഞ്ജയനും ഇ. വി. യുമായി വികസിപ്പിച്ച് ഹാസ്യസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനമായി മാറി. മേൽ വിവരിച്ച ഹാസ്യത്തിന്റെ വകഭേദങ്ങളിൽ മിക്കതും ഈ സാഹിത്യപാരമ്പര്യത്തിലുണ്ട്. ആധുനികമായ ഭാഷാബോധവും ജീവിതവൈരുധ്യബോധവും ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് കേരളീയ കവിത മലയാളിയുടെ ഹാസ്യബോധത്തെ നവീകരിച്ചു. കാല്പനികതയുടെ കപടഗൗരവത്തിനെതിരെയുള്ള ഒരു സൗന്ദര്യചേഷ്ടയായി നാല്പതുകളിൽ കറുത്ത ഫലിതാത്മകത കവിതയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.[60] ശ്രദ്ധേയരായ എല്ലാ ആധുനികകവികളും ഹാസ്യപ്രധാനമായ കവിതകളെഴുതിയിട്ടുണ്ട്.[61]

ആക്ഷേപഹാസ്യം പ്രവർത്തനക്ഷമമാകുന്നത് സവിശേഷമായ ചില സാമൂഹിക സാഹചര്യങ്ങളിലാണ്. ഒട്ടേറെ സ്ഥാപനങ്ങളിലൂടെയാണ് സമൂഹജീവിതം മുന്നോട്ടുനീങ്ങുന്നത്. വ്യക്തിയും സ്ഥാപനവും തമ്മിൽ, സ്ഥാപനങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും തമ്മിൽ, സ്ഥാപനങ്ങളും അതിന്റെ ഉള്ളടക്കവും തമ്മിൽ വ്യത്യസ്തതലങ്ങളിൽ വൈരുധ്യവും സംഘർഷവും രൂപംകൊള്ളാം. ആയിരിക്കേണ്ട അവസ്ഥയും ആയിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയും തമ്മിലുള്ള വൈരുധ്യമാണ് ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിനു നിദാനം.

മറ്റു ജീവിവർഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായ അസ്തിത്വം മനുഷ്യൻ കൈവരിച്ചത് സാമൂഹിക ജീവിതത്തിലൂടെയാണ്. നിരവധി പരിവർത്തനഘട്ടങ്ങളെ കടന്നുപോന്നിട്ടുള്ളതാണ് മനുഷ്യന്റെ സാമൂഹികജീവിതം. ഈ പരിണാമങ്ങൾ മനുഷ്യരുടെ കൂട്ടായ്മജീവിതത്തിന്റെ ഫലമാണ്. മനുഷ്യബന്ധങ്ങളുടെ നിർവ്വചനങ്ങളിലൂടെയും പുനർനിർവ്വചനങ്ങളിലൂടെയും വികസിച്ചുണ്ടായിട്ടുള്ളതാണ് ഈ പരിവർത്തനം.

ജന്തുസഹജമായ ആവശ്യങ്ങൾ മനുഷ്യനുണ്ടെങ്കിലും അവയുടെ സന്തർപ്പണത്തിന് സാംസ്കാരികോപാധികളെയാണ് അവൻ സ്വീകരിക്കുന്നത്. ഈ സാംസ്കാരികോപാധികളാണ് സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ. സമൂഹജീവിതത്തെ ഭദ്രവും സുഘടിതവുമായി നിലനിർത്തുന്നത് ഈ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനമാണ്. മനുഷ്യാസ്തിത്വത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തതലങ്ങളിലുള്ള ആവശ്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ നിലവിൽ വന്നിട്ടുള്ളത്.

അവയ്ക്ക് ഭൗതികവും ഭൗതികേതരവുമായ മാനങ്ങളുമുണ്ട്.

സമൂഹജീവിതത്തിന്റെ നിയാമകഘടകങ്ങളായി വർത്തിക്കുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട സ്ഥാപനങ്ങളാണ് കുടുംബം, രാഷ്ട്രീയം, സംസ്കാരം എന്നിവ. സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനത്തിനിടയിൽ നിരവധി ഉപസ്ഥാപനങ്ങളും രൂപം കൊള്ളുന്നുണ്ട്. ഈ സ്ഥാപനങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ആശയസംഹിതയെ അവയുടെ ഉള്ളടക്കമായി വ്യവഹരിക്കാവുന്നതാണ്.

ഏതു സ്ഥാപനത്തോടൊപ്പവും അവയുടെ ധർമ്മങ്ങളെ നിർവ്വചിക്കുകയും വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു മൂല്യവ്യവസ്ഥ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. സാമൂഹിക ജീവിതം പുതിയ പ്രശ്നങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ട് മുന്നേറുമ്പോൾ നിലനില്ക്കുന്ന മൂല്യവ്യവസ്ഥയിൽ തകിടം മറിയലുകളുണ്ടാകുന്നു. സ്ഥാപനം അതിന്റെ ബാഹ്യരൂപത്തിൽ മാറ്റംവരാതെ തുടരുകയും ഉള്ളടക്കമായ മൂല്യവ്യവസ്ഥ ശിഥിലമാവുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ സ്വാഭാവികമായും വൈരുധ്യങ്ങൾ ഉടലെടുക്കുന്നു. കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമായ പതനങ്ങളിലേയ്ക്ക് ഈ വൈരുധ്യങ്ങൾ ചെന്നെത്തുമ്പോൾ സാമൂഹിക ജീവിതവും അതിന്റെ ഉൽപ്പന്നമായ സംസ്കാരവും ഗുരുതരമായ പ്രതിസന്ധിയിലകപ്പെടുന്നു. ഈ പ്രതിസന്ധി കലാകാരനിൽ പ്രതികരണങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. സാമൂഹാവസ്ഥ യഥാർത്ഥത്തിൽ മാനുഷികാവസ്ഥയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഉത്കണ്ഠകളിലേയ്ക്കും വിഭ്രാന്തികളിലേയ്ക്കും നീളാതെ വയ്യ. ഈ മനുഷ്യാവസ്ഥയ്ക്കു നേരെയുള്ള ഏറ്റവും ശക്തമായ പ്രതികരണമെന്ന നിലയിലാണ് നവീനസാഹിത്യത്തിൽ ആക്ഷേപഹാസ്യം പ്രസക്തമാവുന്നത്.

അടിക്കുറിപ്പുകൾ

1. 'Satire is the literary art of diminishing a subject by making it ridiculous and evoking toward it attitudes of amusement, contempt, indignation or scorn.'

   Abrams M.H, **A Glossary of literary terms**, Page 153.

2. 'A poem in which wickedness or folly is censured'

   Arthur Pollard, **Satire**, Page 1.

3. "The end of satire is Reformation'

   Arthur Pollard, **Satire**, Page 2.

4. 'Satire as healer and corrective gives way to satire as punishment'

   Arthur Pollard, **Satire**, Page 2.

5. '....satire as at best a kind of moral policeman restraining the righteous but helpless against the wicked, assisting 'to preserve well inclined men in the course of virtue but seldom or never reclaim (ing) the vicious'

   Arthur Pollard, **Satire**, Page 2.

6. 'Satire is a sort of glass, wherein beholders do generally discover everybody's face but their own, which is the chief reason for that kind of reception it meets in the world, and that so very few are offended with it.'

   Arthur Pollard, **Satire**, Page 2

7. 'The best satire, that which is surest in tone, is that which is surest in its values..... Satire is always acutely conscious of the difference between what things are and what they ought to be.'

   Arthur Pollard, **Satire**, Page 3.

8. 'Satire is a mode of writing that exposes the failings of individuals, institutions or societies to ridicule and scorn'

   Chris Baldick, **The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms**, Page 198.

9. 'Satire is a kind of protest, a sublimation and refinement of anger and indignation.'

Cuddon J. A. **A Dictionary of literary Terms and Literary theory**, Page 828.

10. 'Satire is born of the instinct to protest, it is protest become art.'

Ian Jack, **A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory (J. A. Cuddon)** Page 828.

11. 'Satire in its literary aspect, may be defined as the expression in adequate terms of the sense of amusement or disgust excited by the ridiculous or unseemly, provided that humour is a distinctly recognisable element and that the utterance is invested with literary form. Without humour satire is invective; without literary form it is mere clownish jeering'

റിച്ചാർഡ് ഗാർനെറ്റ്, (ലീലാവതി എം. ഡോ., അവതാരികയിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്) ചെമ്മനം ചാക്കോ, **ആവനാഴി**, പുറം 10.

12. 'He professes to awaken and direct your love, your pity, your kindness, your scorn for untruth, pretension, imposture, your tenderness for the weak, the poor, the oppressed, the unhappy. To the best of his means and ability he comments on all the ordinary actions and passions of life almost'

താക്കറെ, (ലീലാവതി എം. ഡോ., അവതാരികയിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്) ചെമ്മനം ചാക്കോ, **ആവനാഴി**, പുറം 11.

13. നോർമ്മൻ ഹർലോങ്ങ്, (ലീലാവതി എം. ഡോ., അവതാരികയിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്) ചെമ്മനം ചാക്കോ, **ആവനാഴി**, പുറം 11.

14. 'ഹാസ്യോനാമ- വികൃതപരവേഷാലങ്കാര ധാർഷ്ട്യലൗല്യ കുഹ കാസൽ പ്രലാപ വ്യങ്ഗദർശന ദോഷോദാഹരണാദി ഭാവൈരുൽപദ്യതേ'

അഭിനവഭാരതം, (**'ഭാരതീയ കാവ്യശാസ്ത്ര'** ത്തിൽ ഭാസ്കരൻ ടി. ഡോ. ഉദ്ധരിച്ചത്.)

15. 'ശൃംഗാരാദ്ധി ഭവേദ്ധാസ്യോ രൗദ്രാച്ച കരുണോ രസ:
വീരാച്ചൈവാദ് ഭുതോത്പത്തിർ ബീഭത്സാച്ച ഭയാനക:
ശ്രംഗാരാനുകൃതിർ യാതു സഹാസ്യസ്തു പ്രകീർത്തിത:

ഭരതൻ - നാട്യശാസ്ത്രം (**'ഭാരതീയ കാവ്യശാസ്ത്ര'**ത്തിൽ ഭാസ്കരൻ ടി. ഡോ., ഉദ്ധരിച്ചത്.)

16. 'തേന കരുണാദ്യാഭാസേഷ്വപി ഹാസ്യത്വം സർവ്വേഷു
മന്തവ്യം. അനൗചിത്യ പ്രവൃത്തികൃത മേവഹി ഹാസ്യ
വിഭാവകത്വം. തച്ചാനൗചിത്യം സർവ്വരസനാം
വിഭാവാനുഭാവാദൗ സംഭാവ്യതേ'
അഭിനവഗുപ്തൻ - നാട്യശാസ്ത്രവിശദീകരണം ('ഭാരതീയ കാവ്യ ശാസ്ത്ര'ത്തിൽ ഭാസ്കരൻ ടി. ഡോ., ഉദ്ധരിച്ചത്.)

17. പരമേശ്വരൻ പിള്ള മേക്കൊല്ലം, 'ഹാസ്യത്തിന്റെ വിവിധ മുഖങ്ങൾ,' **ഭാഷാപോഷിണി**, ഡിസംബർ - ജനുവരി 1977-78, പുറം 6.
18. ശിവശങ്കരൻ മണ്ണൂർ, 'ചിരിയും ചിന്തയും', **മാതൃഭൂമി വാരാന്തപ്പതിപ്പ്**, മെയ് 4, 1997, പുറം 17.
19. ശിവശങ്കരൻ മണ്ണൂർ, 'ചിരിയും ചിന്തയും', **മാതൃഭൂമി വാരാന്തപ്പതിപ്പ്**, മെയ് 4. 1997, പുറം 17.
20. ഉറുമീസ് തരകൻ പാറായിൽ, 'സാഹിത്യത്തിലെ ഹാസ്യരസം,' **ഉറുമീസ് തരകന്റെ ഉപന്യാസങ്ങൾ**, പുറം 107.
21. ഉറുമീസ് തരകൻ പാറായിൽ, 'സാഹിത്യത്തിലെ ഹാസ്യരസം,' **ഉറുമീസ് തരകന്റെ ഉപന്യാസങ്ങൾ**, പുറം 107.
22. പരമേശ്വരൻപിള്ള മേക്കൊല്ലം, 'ഹാസ്യത്തിന്റെ വിവിധമുഖങ്ങൾ,' **ഭാഷാപോഷിണി**, ഡിസംബർ - ജനുവരി 1977-78, പുറം 7.
23. പരമേശ്വരൻപിള്ള മേക്കൊല്ലം, 'ഹാസ്യത്തിന്റെ വിവിധമുഖങ്ങൾ,' **ഭാഷാപോഷിണി**, ഡിസംബർ - ജനുവരി 1977-78, പുറം 7.
24. ഉറുമീസ് തരകൻ പാറായിൽ, 'സാഹിത്യത്തിലെ ഹാസ്യരസം', **ഉറുമീസ് തരകന്റെ ഉപന്യാസങ്ങൾ**, പുറം 108.
25. ഉറുമീസ് തരകൻ പാറായിൽ, 'സാഹിത്യത്തിലെ ഹാസ്യരസം', **ഉറുമീസ് തരകന്റെ ഉപന്യാസങ്ങൾ**, പുറം 108.
26. ഉറുമീസ് തരകൻ പാറായിൽ, 'സാഹിത്യത്തിലെ ഹാസ്യരസം', **ഉറുമീസ് തരകന്റെ ഉപന്യാസങ്ങൾ**, പുറം 108.
27. പരമേശ്വരൻപിള്ള മേക്കൊല്ലം, 'ഹാസ്യത്തിന്റെ വിവിധമുഖങ്ങൾ,' **ഭാഷാപോഷിണി**, ഡിസംബർ - ജനുവരി, 1977-78 പുറം 6.
28. യാത്രകളിയുടെ ചില ചടങ്ങുകളിൽ ചിരിക്കാൻ ധാരാളം വകയുണ്ട്. കണ്ടപ്പൻ എന്ന കഥാപാത്രം ചിരിപ്പിക്കാൻ പിറന്നവനാണ്.
29. കുലശേഖരചക്രവർത്തി സംസ്കൃത നാടകാഭിനയരൂപമായ കൂടിയാട്ടത്തെ

'തോലൻ' എന്ന കവിയുടെ സഹായത്തോടെ പരിഷ്കരിച്ചു. സംസ്കൃത ശ്ലോകങ്ങൾക്ക് തോലൻ ഫലിതം കലർന്ന പ്രതിശ്ലോകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു. കൂടിയാട്ടത്തിൽ പുരുഷാർത്ഥം പറയുക എന്നൊരു ചടങ്ങുണ്ട്. യഥാർത്ഥ പുരുഷാർത്ഥങ്ങൾ ധർമ്മം, അർത്ഥം, കാമം, മോക്ഷം എന്നിവയാണ്. നൈതികമായി അധഃപതിച്ച അന്നത്തെ സമൂഹത്തെ നേർവഴിക്കു നടത്തുന്നതിനുവേണ്ടി സമകാലിക ജീവിതത്തിലെ പുരുഷാർത്ഥങ്ങൾ അശനം, രാജസേവ, വിനോദം, വഞ്ചന എന്നിവയാണെന്നു പറഞ്ഞു പരിഹസിക്കുന്ന സ്വഭാവം കൂടിയാട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ചർച്ച ബൗദ്ധജൈനമതപ്രചാരകർ ദാർശനിക ചർച്ചകൾക്കു നൽകിയിരുന്ന പ്രചാരത്തെ പരിഹസിക്കുന്നതിനായിട്ടാണ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത് എന്നൊരഭിപ്രായമുണ്ട്.

30. ചാക്യാർകൂത്തിൽ ശിവന്റെ വിരാട്സ്വരൂപം വർണ്ണിക്കുന്നിടത്തും, ശിവപാർവ്വതി കലഹവർണ്ണനയിലും അശോകവനികാങ്കം ആട്ടപ്രകാരത്തിലും ഇപ്രകാരമുള്ള വർണനകളുണ്ട്. ഇവിടെയൊക്കെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിലെ ആക്ഷേപം അവഗണിക്കപ്പെടുകയും ഹാസ്യംമാത്രം ആസ്വദിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ശൃംഗാരാഭാസം, അശ്ലീലം, ഹാസ്യം എന്നിവയുടെ ഒരു മുക്കൂട്ട് ആക്ഷേപശരങ്ങളെ ലക്ഷ്യത്തിൽ കൊള്ളാതെ വഴുതിപ്പോകാൻ ഇടയാക്കി. ചില മണിപ്രവാള ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഈ അഭിപ്രായമുണ്ട്. 'ഉണ്ണുനീലി സന്ദേശം' സന്ദേശകാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അനുകരണാത്മകതയ്ക്കു നേരെയും, 'ചന്ദ്രോത്സവം' ധാർമ്മികാധഃപതനത്തിനുനേരെയും തൊടുത്ത ഒളിയമ്പുകളാണെന്ന് യഥാക്രമം കുട്ടികൃഷ്ണമാരാരും ഇളംകുളവും അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി.

31. വിച്ഛിന്നാഭിഷേകഭാഗത്ത് അഭിഷേകം കാണുവാൻ വന്നവരുടെ സംഭാഷണം വർണ്ണിക്കുന്നിടത്തും സീതാസ്വയംവരസമയത്ത് എത്തിച്ചേർന്നവരുടെയിടയിൽ ബ്രാഹ്മണരെ ചിത്രീകരിക്കുന്നിടത്തും ഇതിനുദാഹരണങ്ങളുണ്ട്. പല വിധത്തിലുള്ള യാഗങ്ങളും ഹോമങ്ങളും തോഴിലാക്കി നടക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെ ഈ ഭാഗത്തു പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്.

32 a) 'പാവനമായുള്ള തീർത്ഥവും ദേശവും
കേവലമിന്നിവൾ മെയ്യിൽ കാണ്മൂ
ഹാരമായുള്ളൊരു ഗംഗയുമുണ്ടല്ലോ
രോമാളിയായോരു കാളിന്ദിയും.'

b) 'ശാരികപൈതൽക്കു കാർവർണ്ണൻ തന്നോടു

MAHATMA GANDHI UNIVERSITY LIBRARY KOTTAYAM

മാരമാലുണ്ടായിതെന്നേ വേണ്ടു.'

c) 'പാഴ്പനികൊണ്ടല്ലീ കോൾമയിർ കൊള്ളുന്നു
വായ്പെഴുന്നീടുമീ മെയ്യിലിപ്പോൾ
രോമങ്ങൾ തന്നോടു കോപിക്ക വേണ്ടാതോ
ശാരികപ്പൈതലോടെന്നപോലെ.'

(ചെറുശ്ശേരി - രുഗ്മിണീ സ്വയംവരം)

33 'എന്തിനു പറയുന്നു വെറുതെ ബഹുവിധം
ബന്ധമോക്ഷങ്ങളുടെ ഭേദം കണ്ടൊരു മുനി
നല്ലൊരു തീർത്ഥഭൂതയാകിയ യമുനയിൽ
എല്ലാരും കുളിച്ചുത്തു സന്ധ്യയെ വന്ദിക്കുമ്പോൾ
മത്സ്യഗന്ധിനിയായ കൈവർത്തകന്യകയെ
മത്സ്യകേതന ശരമേറ്റു പുൽകിനാൻ മുനി'

(എഴുത്തച്ഛൻ - മഹാഭാരതം കിളിപ്പാട്ട്)

34. 'പട്ടന്മാരുടെ സദ്യകഴിഞ്ഞാൽ
കിട്ടും ഭക്ഷണമെന്നുണ്ടൊരു വക
പട്ടിണിയിട്ടു പതിറ്റടിയോളം
പാർത്തു ഭടന്മാർ പാർത്തുവരുന്നു
അച്ചികൾ വന്നു വിളിച്ചെന്നാകി-
ലൊളിച്ചു കൊടുക്കും ചോറും കറിയും
വെച്ചതു മിക്കതുമെത്തുമ്പോളില
വെച്ചു തുടങ്ങും നായന്മാർക്ക്
കഞ്ഞിയൊഴിച്ചൊരു കറിയുണ്ടാക്കും
വെള്ളമൊഴിച്ചൊരു മോരുണ്ടാക്കും
ചട്ടമിവണ്ണമടുക്കള വയ്ക്കും
പട്ടന്മാർക്കിതു മാറുകയില്ല'

(നമ്പ്യാർ - രുക്മിണീ സ്വയംവരം തുള്ളൽ)

'ഞങ്ങടെ നാട്ടിലെ തോട്ടിലെ വെള്ളം
അങ്ങുള്ള വെള്ളത്തെക്കാൾ ഗുണമെന്നോ?'

(നമ്പ്യാർ - സഭാപ്രവേശം തുള്ളൽ)

'പാഞ്ചാലിയെന്നൊരു പെണ്ണിനെക്കണ്ടിട്ടു
പഞ്ചബാണാർത്തി പിടിപെട്ടഹോ നിങ്ങ-
ളഞ്ചു പേരും ചെന്നു കൈക്കു പിടിച്ചുകൊ
ണ്ടഞ്ചാതെ വേളികഴിച്ചെന്നു കേട്ടു ഞാൻ
അഞ്ചെങ്കിലഞ്ചും കണക്കെന്നവൾക്കൊരു
ചാഞ്ചല്യവുമില്ല തെല്ലുപോലും നിങ്ങ-
ളഞ്ചു ജനത്തെയും കൺമുനത്തല്ലിനാൽ
വഞ്ചിപ്പതിന്നവൾ പോരും വൃകോദര!
നാലഞ്ചു ഭർത്താവൊരുത്തിക്കു താനതു
നാലു ജാതിക്കും വിധിച്ചതല്ലോർക്കണം'

(നമ്പ്യാർ - കല്യാണസൗഗന്ധികം തുള്ളൽ)

35. 'തണ്ടാർമാതാം രമയ്ക്കോ തരളമിഴി
മലർത്തയ്യലാളാമുമയ്ക്കോ
കൊണ്ടാടും മേനകയ്ക്കോ സരസിജ
മുഖിയാമുർവ്വശിക്കോ ശചിക്കോ
വണ്ടാർ പൂവേണിമാർ വന്നടിമലർ
പണിയും ഭാരതിക്കോ രതിക്കോ
കണ്ടാൽ സൗന്ദര്യമേറുന്നതു മമ
പനയഞ്ചേരി നാരായണിക്കോ?'

(ചേലപ്പറമ്പു നമ്പൂതിരി)

'എന്നേ വിസ്മയമേതുമില്ല കവിതാ-
സാമർത്ഥ്യമെന്നാൽ ഭവാ-
നിന്നേറെക്കഷണിച്ചിവണ്ണമുളവാ-
ക്കീട്ടെന്തു സാദ്ധ്യം സഖേ?
മുന്നേ ഗർഭിണിയായ നാൾ മുദിതയായ്
മാതാവു നേർന്നിട്ടുമുണ്ടെന്നോ
താൻ കവിയായ് ജനങ്ങളെ വല-
ച്ചീടേണമെന്നിങ്ങനെ?'

(വെൺമണി)

'കാലൻ വന്നു കയർത്തുനിന്നു കയറെൻ കാലിൽ കടന്നിട്ടിടുംനേരം
കാലത്തക്കഴുവേറിതൻ കഥ കഴിക്കേണം മിഴിക്കോണിനാൽ'
'നെഞ്ഞത്തിന്നലെ രാത്രി പൂച്ച കടികൂടിച്ചാടി വീണോ, നിറം
മാഞ്ഞെന്തിങ്ങനെ ചുണ്ടിലെന്നു സഖിമാരോതിച്ചിരിക്കും വിധൗ
കുഞ്ഞമ്മിഞ്ഞ കുറഞ്ഞൊളിഞ്ഞു ചെറുതച്ചെഞ്ചുണ്ടു പൊത്തിപ്പരം
ഞഞ്ഞമ്മിഞ്ഞ പറഞ്ഞിളിഞ്ഞൊരചലക്കുഞ്ഞേ, കനിഞ്ഞേക്കണേ'

(ശീവൊള്ളി നാരായണൻ നമ്പൂതിരി)

36. 'ധർമ്മരാജാ'യിൽ 'ചന്ത്രക്കാരൻ മീനാക്ഷിക്കുട്ടിയെ കണ്ട ദിവസംമുതൽ അധികമായ കുളിയും കുറിതൊടലും ശുഭ്രവസ്ത്രധാരണവും ആരംഭിച്ചതും ശബ്ദത്തെ അല്പം മൃദുലമാക്കി മണ്ഡൂകയാനത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു ഗജഗമനത്തെ അനുവർത്തിച്ചതും സ്വതേയുള്ള നേത്രത്തുറിപ്പുകൾ ചോദ്യപ്പെടാതിരിക്കാൻ വിശേഷ രസപൂർണ്ണമായ ഒരു ഇമയാട്ടം അഭ്യസിച്ചതും' അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

37. 'ഓഹോ മഹാക്ഷേമന്റെ നാടേ; നിന്റെ
ദാഹത്തിനുള്ളിലും "മാനാഞ്ചിറക്കുളം"
തേവടിച്ചെപ്പിലും ചാരിത്ര കുങ്കുമം
പ്ലാവിന്റെ മോളിലും ചോട്ടിലും ചക്കകൾ'

(കുഞ്ഞിമാത - വള്ളത്തോളിന്റെ 'കൊച്ചുസീത'യുടെ പാരഡി)

38. ലീലാവതി എം. ഡോ., (അവതാരികയിൽ ഉദ്ധരിച്ചത്) ചെമ്മനം ചാക്കോ, ആവനാഴി, പുറം 15.

39. പാശ്ചാത്യരീതിയിൽ ഹാസ്യം കൈകാര്യം ചെയ്ത കേസരി വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞിരാമൻ നായനാർ ചില പിൻഗാമികളെ സൃഷ്ടിച്ചു. പുത്തേഴത്ത് രാമൻമേനോൻ, കെ. സുകുമാരൻ, എൻ. പി. ചെല്ലപ്പൻ നായർ, ഇ. എം കോവൂർ, വി. കെ. രാജരാജവർമ്മ, ടി. എൻ. ഗോപിനാഥൻ നായർ, ആനന്ദക്കുട്ടൻ, തിക്കൊടിയൻ തുടങ്ങിയവർ. വേളൂർ കൃഷ്ണൻകുട്ടി, വാണക്കുറ്റി, ജഗതി എൻ. കെ. ആചാരി, തോമസ് പാലാ തുടങ്ങിയവരുടെ ലേഖനങ്ങൾ വിമർശനത്തെയും വ്യക്തിപരിഹാസത്തെയുംകാൾ സമൂഹത്തിൽ നടമാടുന്ന അനാശാസ്യനടപടികളെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതിലാണ് ശ്രദ്ധിക്കുന്നത്. കെ. എസ്. കൃഷ്ണനും, സുകുമാറും, ചാലിൽ ജേക്കബ്ബും ആക്ഷേപഹാസ്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവരാണ്. ചെറുകഥയിൽ ഹാസ്യത്തിനു മുഖ്യസ്ഥാനം നൽകി വൈക്കം മുഹമ്മദ് ബഷീർ. ആക്ഷേപ

ഹാസ്യത്തിന്റെ പുതിയ രൂപഭാവങ്ങളെ തൊട്ടുണർത്തിയവരാണ് എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ, അക്കിത്തം, അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, കടമ്മനിട്ട, പി. നാരായണക്കുറുപ്പ്, ചെമ്മനം ചാക്കോ തുടങ്ങിയവർ.

40 'Wit was primarily a matter of propriety.' 'Power of giving sudden intellectual pleasure by unexpected combining or contrasting of previously unconnected ideas or expressions.'

Cuddon J. A., **A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory**. Page 1045.

41. 'A kind of comedy that inspires hilarity, mixed with panic and cruelty in its audience through an increasingly rapid and improbable series of indicrous confusions, physical disasters, and sexual innuendos among its stock characters.'

Chris Baldick, **The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms**, Page 82.

42. പരമേശ്വരൻപിള്ള മേക്കൊല്ലു, 'ഹാസ്യത്തിന്റെ വിവിധ മുഖങ്ങൾ,' ഭാഷാപോഷിണി, ഡിസംബർ-ജനുവരി 1997-98 പുറം 12.

43. വേലായുധൻപിള്ള പി. വി. ഡോ., 'ആക്ഷേപഹാസ്യ കവിത,' **അസ്വസ്ഥതയുടെ നിറഭേദങ്ങൾ**, പുറം 36.

44. പ്രഭാകരൻ പഴശ്ശി, 'സറ്റയർ എന്ന ഹാസ്യശാഖ,' **മലയാളവിമർശം**, ജൂലൈ - ഡിസംബർ 1987 പുറം 11.

45. മാത്യു ഉലകംതറ, 'ഹാസ്യസാഹിത്യം,' **സാഹിത്യപീഠിക**, പുറം 168.

46. 'വൈദ്യസ്ത്വസൂനിച വസൂനിച കൈയ്ക്കലൊക്കും' (തപതീസംവരണം) ഉണ്ണിയച്ചീചരിതം ചമ്പുവിൽ ശിഷ്യസംഘവുമായി നടക്കുന്ന വൈദ്യപ്രമുഖന്മാരെ പരിഹസിക്കുന്നുണ്ട്. പുനം നമ്പൂതിരിയുടെ രാമായണം ചമ്പുവിലുമുണ്ട് ഇത്തരം ഭാഗങ്ങൾ.

'പെണ്ണുങ്ങളോടു വിചാരിച്ചു കാര്യങ്ങൾ
നിർണ്ണയിച്ചീടും പ്രഭുക്കളെക്കാൾ പച്ച
മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള കുടത്തിനുറപ്പേറു-
മെന്നു ചൊല്ലുന്നു മഹത്വമേറുന്നവർ'

(നമ്പ്യാർ - ഹരിണീസ്വയംവരം)

'പേടികലർന്നൊരു നായന്മാര
ങ്ങോടിച്ചെന്നു മരങ്ങടെ മൂട്ടിൽ
കൂടിക്കരിയിലക്കൊണ്ടു ശരീരം
മൂടിയൊളിച്ചു ശയിച്ചാരുടനേ' (നമ്പ്യാർ - ഘോഷയാത്ര)
'നമ്പൂരാർക്കു പ്രതിഗ്രഹമെന്നാ
ലമ്പതുവഴിയൊരഹസ്സിൽ നടക്കാം'

(നമ്പ്യാർ - രുക്മിണിസ്വയംവരം)

47. 'കള്ളാലിത്തിരി മോന്ത്യാപ്പിന്നെ
അമ്മേം പെങ്ങളേം തല്ലാലോ
അമ്മേം പെങ്ങളേം തല്ല്യാപ്പിന്നെ
കോലോത്തും വാതുക്കെച്ചെല്ലാലോ
കോലോത്തും വാതുക്കെച്ചെന്നാപ്പിന്നെ
കാലും കെണച്ചങ്ങു നില്ക്കാലോ
കാലും കെണച്ചങ്ങു നിന്നാപ്പിന്നെ
കാര്യം കൊണ്ടിത്തിരിപ്പറയാലോ
കാര്യം കൊണ്ടിത്തിരിപ്പറഞ്ഞാപ്പിന്നെ
കഴുമ്മേൽ കിട്ടന്നങ്ങാടാലോ' (മഞ്ഞപ്പാട്ട് - യാത്രകകളി)
'പടവെട്ടും നായന്മാർക്കിഹ പുകയില കള്ളു കറുപ്പും
കൊടുതാകിന കഞ്ചാവെന്നിവ വളരെ വരുത്തീടേണം'

(നമ്പ്യാർ - പൗണ്ഡ്രകവധം).

'കള്ളു കുടിക്കും നായന്മാരുടെ
പള്ളയ്ക്കിട്ടു കൊടുക്കണകണ്ടു'

(നമ്പ്യാർ - പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം)

'ഒന്നു രണ്ടു ചിരട്ട കുടിപ്പോളം
അച്ഛനുണ്ടോ വരുന്നെന്നു നോക്കണം
രണ്ടുനാലു ചിരട്ട കുടിച്ചെന്നാൽ
അച്ഛനാരെടാ - ഞാനെടാ - മോനെടാ'

(സഞ്ജയൻ - പഴയപാട്ടുകൾ)

48. 'പായ്ക്കാടൻ, പട്ടി നക്കിക്ക്യമി പുഴുക്കളരി

ച്ചീച്ചയാർക്കുന്ന, കണ്ടാ
ലോക്കാനിച്ചീടുമെച്ചിൽക്കുഴിയതിൽ വളരും
കാവളപ്പൂവതത്രേ'
'അപ്പത്രപംക്തികൾ തകർത്തമരുന്ന മൂലൂർ
പപ്പുപ്പണിക്കർ തടിയൻ കിടിയാണു നൂനം'
'മുമ്പിൽത്താനഥ മുദ്രകുത്തി വഷളായ്
സൃഷ്ടിച്ച പദ്യങ്ങൾ ക-
ണ്ടമ്പിൽകമ്പതായിതോ ബത! ഭവാ-
നെന്നൊന്നു ശങ്കിച്ചു ഞാൻ
ഇമ്പത്തോടുടനിപ്പോൾ വിട്ട കൃതി കണ്ട
പ്പോളുറപ്പായ് മഹാ-
കമ്പം തന്നെയതെന്നുമുഷ്ണമിളകീ-
ട്ടാണെന്നുമേതെങ്കിലും'

ചങ്ങമ്പുഴയുടെ 'മോഹിനി' യെ പരിഹസിക്കാൻ സഞ്ജയനെഴുതിയ 'മോഹിതൻ' സാഹിത്യസറ്റയറാണ്.

49 'Composition in which an author's characteristic are ridiculed by imitation (ridiculous by imitation).' Fowler, H.W. and F.G. Flower, **The concise Oxford Dictionary**, Page 884.

50. 'സബ്ജക്ട് കൺട്രോൾ; പറയുന്നതോ സ്ത്രീ;
ശബ്ദം സുവീണാക്വണിതോപമാം താൻ;
വയസ്സു പത്തൊൻപതിനിപ്പുറത്താ-
ണാൾത്തിക്കു കൂടാനിനിയെന്തുവേണം?'

(സഞ്ജയൻ - വള്ളത്തോളിന്റെ 'തോണിയാത്ര'യുടെ പാരഡി)

'ഒരൊറ്റ മാറാവ്യാധിയിലുലകം മുഴുക്കെ മുങ്ങുന്നു
പരക്കെ മർത്ത്യന്മാരതിലടിപെട്ടഹോ കുഴങ്ങുന്നു
അതിന് പേരാണൗദ്ധത്യം; നാമതിനു വഴിപ്പെട്ടാൽ
കഴിഞ്ഞു നമ്മുടെ കാര്യം; പിന്നെക്കരോമി കിമ്മെന്നാം
അതിന്നൊരൗഷധമടിയാണായതു വടിയാലരുളീടാ-
മതിന് വേണമൊരഞ്ചെട്ടാളുകളാരോഗദൃഢഗാത്രർ'

(സഞ്ജയൻ - ഉള്ളൂരിന്റെ 'പ്രേമസംഗീത'ത്തിന്റെ പാരഡി)

'റഷ്യഹാ തറവാട്, സ്റ്റാലിനും സഖാക്കളും
കൂട്ടുകാർ യുവാക്കളും കൂടിത്തൻ കുടുംബക്കാർ
ചക്കാത്തെന്നതേ നേട്ടം താഴ്മതാനഭ്യുന്നതി
താർക്കികൻ സഖാവിത്ഥം വാഴുന്നു താൽക്കാലികൻ'

(കെ. എസ്. കൃഷ്ണപിള്ള [മീശാൻ] യുടെ 'ഋണനാഥൻ'
വള്ളത്തോളിന്റെ 'എന്റെ ഗുരുനാഥ' ന്റെ പാരഡി)

51. 'Burlesque is a dirisive imitation or exaggerated 'Sending up' of a literary or musical work, usually stronger and broader in tone and style than parody'

Cuddon J. A. **A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory**. Page 107.

52. 'ഥ പ്രഥ നന്ദാനന്ദം
പദദ്വയം നാത്ര, കലിത നന്ദാനന്ദം
തനയം വന്ദേ വക്യാ
നിരന്വയം ദലിതനദാവന്ദേവക്യാ'

(യമകപ്രസ്ഥാനത്തെ പരിഹസിച്ചുകൊണ്ട്)

'ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ രാജേന്ദ്ര
മുഖം പ്രക്ഷാളയ സ്വ:
ഏഷാ ആഹ്വയതേ കുക്കു
ചവൈതുഹി ചവൈതുഹി'

(യമകപ്രസ്ഥാനത്തിനെതിരെ)

'കിടപ്പവറ്റെക്കിടവാതവറ്റോ-
ടണച്ചു കൊണ്ടേവ മാനന്വിതാനി
പദാനി താൻ മൂരികളെക്കണക്കേ
കവിക്കരിങ്കയ്യൻ ചമയ്ക്കയന്തി' (ദുഷ്കവികൾക്കെതിരെ)

53. സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ പി. കെ. നാരായണപിള്ള ഒരു വിമർശകനെന്നതു പോലെ ഫലിതസാഹിത്യകാരനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'ഭേകഗാഥ' ഫലിതരസപൂർണമാണ്. പുത്തൻകൂട്ടരെ കളിയാക്കിയെഴുതിയതാണിത്. നിരൂപകധർമ്മത്തിന്റെ അപചയത്തിനെതിരെ ധാർമ്മികരോഷം കൊള്ളുന്ന ഒരു പരിഹാസകൃതിയാണ് പി. ശങ്കരൻ നമ്പ്യാരുടെ 'അഭിനവനിരൂപ

ണാദർശം' പത്രപ്രവർത്തനത്തിന്റെ നിലവാരത്താഴ്ചയിൽ മനംനൊന്ത് അർപ്പുതസ്വാമി പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു സരസകൃതിയാണ് 'പത്രമീമാംസ'. 'നിഴലും വെളിച്ചവും' എന്ന സമാഹാരത്തിൽ ഹാസ്യാനുകരണങ്ങളുമായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്ത സാഹിത്യകാരനാണ് സീതാരാമൻ (പി. ശ്രീധരൻപിള്ള) 'അമ്പാടിയിൽ ചെല്ലുന്ന അക്രൂരൻ', 'കന്യാകുമാരിയിലെ സൂര്യോദയം', 'നോഹയുടെ കപ്പൽ' എന്നീ കവിതകൾ പാരഡിക്കുംകൂടി ഉദാഹരണ മാണ്. അതിസമർത്ഥനായ ഹാസ്യാനുകരണ കവിയാണ് മാധവജി എന്ന് 'സലാം സലാം' എന്ന കൃതി വ്യക്തമാക്കുന്നു. 'പ്രതിഛായകൾ' രചിച്ച മിശാൻ (കെ. എസ്. കൃഷ്ണപിള്ള) വിനോദ കവിതകൾ രചിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനായിരുന്നു. ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പിന്റെ 'എന്റെ വേളി'യെ അനുകരിച്ച് അദ്ദേഹം 'എന്റെ പെൻഷൻ' രചിച്ചു. 'ഗോകർണ്ണത്തിലെ ചന്ദ്രോദയം' എഴുതിയ പട്ടമന കൊച്ചുണ്ണി നമ്പൂതിരിയും ഫലിതസാഹിത്യകാരനാണ്. 'കോന്തപുരാണം', 'പട്ടിമാഹാത്മ്യം', 'താടകാഭ്യുദയം' തുടങ്ങിയ കൃതി കളും അദ്ദേഹത്തിന്റേതായുണ്ട്. വ്യക്തികളുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും ദൗർബല്യങ്ങൾ കണ്ടറിഞ്ഞ് അവയെ പരിഹസിക്കുന്ന കവിതകളെഴുതിയ ഗൗരീശപട്ടം ശങ്കരൻ നായരും ഈ പട്ടികയിൽ പെടും. 'കണ്ണമ്മൂലപ്പാലവും സ്വല്പം പ്രണയവും' എന്ന കൃതിയിൽ ആകർഷകത്വമുള്ള പെൺകുട്ടികളെ കണ്ടാൽ യുവാക്കൾക്കുണ്ടാകുന്ന കാമോത്സുകതയാണു പ്രമേയം.

54. 'Short poem ending in witty turn of thought, 'or a wittily condensed expression in prose.'

Chris Baldick, **The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms**, Page 71.

55. 'പ്രേമം തുലോം പെരിയിതേ കമലാനനേ നിൻ
കൊങ്കത്തടാന്തമണവാൻ കൊതിയില്ലയല്ല;
ഉച്ചൈസ്തരാമെളിയരാകിലുമൊന്റുണർത്താ-
മെന്നും പിറർക്കു വയമെച്ചിലെടുപ്പതില്ല'
'എളിയോരുയിരാർക്കുമിന്ദ്ര, മുച്ചൈ
രളകാനാഥനെയയ്യമാക്ക വല്ലും,
നളിനാസനമേവ നായരാക്കും;
വിളയാട്ടല്ല സഖേ വധൂവിലാസം' (ലീലാതിലകം)

56. 'An insulting written attack up on a real person, in verse or prose, usually involving caricature and ridicule. Among English writers

who have indulged in this maliciously personal form of satire are Dryden, Pope and Byron. The laws of libel have restricted its further devolopment as a literary form.'

Chris Baldick, **The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms**, Page 119.

57. പരമേശ്വരൻപിള്ള മേക്കൊല്ല, ഹാസ്യദർശനം, പുറം 393.

58. 'Expression of one's meaning by language of opposite or different tendency. esp. simulated adoption of another's point of view for purpose of ridicule; ill timed or perverse arrival of event or circumstances in itself desirable due to the feigned goodwill and actual malice of (faith, circumstance etc.); use of language that has an inner meaning for privileged audience and an outer meaning, for the person addressed or concerned.'

Fowler H. W. and F. G. Fowler, **The Concise oxford Dictionary of current English**, Page 643.

59. 'നിന്നെപ്പോലാർക്കു കൂറെന്നി-
ലിന്നു നീയെൻ നിമിത്തമായ്
ചെന്നു ദൂതി പൊറുത്തില്ലേ
നന്നായ് ദന്തനഖക്ഷതം?' (ഭാഷാഭൂഷണം)

'കിട്ടീലയോ ദക്ഷിണ വേണ്ടുവോളം
വിശിഷ്ടനാം ശിഷ്യനിൽ നിന്നിദാനീം
ദിവ്യായുധം വല്ലതുമുണ്ടു ബാക്കി-
യെന്നാലതും നൽകിയനുഗ്രഹിക്കാം'

(ശിഷ്യനും മകനും - വള്ളത്തോൾ)

'ഹാ! ജന്യസീമ്നി പലയോധഗണത്തെയൊറ്റ-
യ്ക്കോജസ്സുകൊണ്ടു വിമഥിച്ച യുവാവു തന്നെ
വ്യാജപ്പയറ്റിൽ വിജയിച്ചരുളുന്ന ദൈത്യ-
രാജന്നെഴും സചിവ പുംഗവ മംഗളം തേ!'

(ബന്ധനസ്ഥനായ അനിരുദ്ധൻ - വള്ളത്തോൾ)

'നീ ജയിച്ചാലുമെൻ കേരളമേദിനി,
ആജാന പാവനീ, ഭാർഗ്ഗവനന്ദിനി

താരേ, ലസൽകേര കേദാരമോഹിനീ,

നീയേ സനാതന സംസ്കാരവാഹിനി!'

(മലയാള മാന്ത്രികൻ, എൻ. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ)

'ഹന്ത പോയ് നോക്കൂ നിങ്ങൾ:

ടി. എ. തൻ ഫയൽ പോയോ?' (ജാഥ - ചെമ്മനം ചാക്കോ)

'വ്യഭിചാരം,' 'പുല്ല്,' 'അഴിമതികാവ്യം,' 'ചെലവു ചുരുക്കുന്നു,' "കോൺഫറൻസ്,' 'വാറുണ്ണി,' 'ആത്മഹത്യ,' 'ശിലായുഗം,' 'ജാതിയില്ലേട്ടിൽ,' 'ശരിപ്പകർപ്പ്,' 'ചിരി മിച്ചം' 'എഴുത്തുനിർത്തുന്നു' തുടങ്ങിയ ചെമ്മനം കവിതകളിൽ ഐറണിക്കാണു മുൻതൂക്കം. എം. ഗോവിന്ദന്റെ 'ജീവിതത്തിൽ മരണത്തിൽ' അയ്യപ്പപ്പണിക്കരുടെ 'വിപ്ലവപ്ലവം' 'കിഷ്കിന്ധ', 'മോഷണം' കെ. ജി. ശങ്കരപിള്ളയുടെ 'ഗൗളിവാൽ' കടമ്മനിട്ടയുടെ 'ആ പശുക്കുട്ടിയുടെ മരണം,' 'കണ്ണൂർക്കോട്ട', ആറ്റൂർ രവിവർമ്മയുടെ 'ക്യാൻ സർ' എന്നിവ ഐറണിയുടെ വിവിധ മുഖങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്നവയാണ്. 'ആധുനിക മനസ്സുകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഐറണി വെറുമൊരു കാവ്യസങ്കേതംമാത്രമല്ല, വസ്തുതകളെ നിരീക്ഷിക്കാനും അനുഭവത്തെ ആവിഷ്കരിക്കാനുമുള്ള ഒരു കണ്ണു' തന്നെയാണെന്ന് സച്ചിദാനന്ദൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

സച്ചിദാനന്ദൻ കെ., 'ലവണദേവതമാരും കാഞ്ഞിര വിഗ്രഹങ്ങളും,' കവിതയും ജനതയും, പുറം 42.

60. 1948-ൽ എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയരുടെ 'കൊച്ചു തൊമ്മൻ' പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. കാല്പനികതയുടെ മിനുക്കുപണികളില്ലാതെ എൻ. വി. പ്രേമത്തെ ആ കവിതയിൽ ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. 'മായ്ചാലും മായാത്ത മട്ടിലേതോ മാർദ്ദവമുള്ളതാണീ വികാരം' എന്ന തരത്തിൽ കാല്പനിക കവികൾ കൈകാര്യം ചെയ്തു വന്ന പ്രേമത്തെ നിസ്സംഗതയുടെ മരവിപ്പോടെയും ഹാസ്യത്മകമായുമാണ് ആ കവിതയിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

61. മലയാളകവികൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നർമ്മബോധത്തിന്റെ ഗുണപരമായതും തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായതുമായ പുനരുജ്ജീവനം എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയരുടെ 'എലികൾ' 'കള്ളദൈവങ്ങൾ' തുടങ്ങിയ കവിതകളിലുണ്ട്. പരുഷവും അതിവാചാലവുമാണ് അക്കവിതകളിലെ റിയലിസം എന്നേയുള്ളൂ. 'ജീവിതത്തിൽ മരണത്തിൽ' എന്ന ദീർഘകാവ്യത്തിലൂടെ ഇന്ത്യൻ മിത്തിലേക്കും ചരിത്രത്തിലേക്കും ഐറണിയുടെ പ്രകാശം കടത്തിവിട്ട് അവയുടെ പൊള്ളയായ അകം കാണിച്ചുതന്ന

എം. ഗോവിന്ദൻ പില്ക്കാല കവിതകളിൽ ഫലിത ബോധത്തെ നിശിതമായ സാമൂഹികവിമർശനത്തിനു സമർത്ഥമായൊരായുധമാക്കി മാറ്റുന്നു. ആൾക്കൂട്ട സംസ്കാരത്തിൽ നഷ്ടപ്പെടുന്ന വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ ദൈന്യമാണ് ജി. കുമാരപിള്ളയെ നർമ്മോത്സുകനാക്കുന്നത്, വർത്തമാന ലോകത്തിന്റെ സ്വാർത്ഥതയും ക്രൂരതയും അനുകരണഭ്രമവും പിറകോട്ടുള്ള 'പുരോഗമനവും' സ്വയം പ്രദർശനവസ്തുവായിക്കാണുന്നതിൽ നിന്നുള വാകുന്ന ആത്മവിസ്മയവുമാണ് വേദാന്തിയുടെ നിർല്പിതതയോടെ കുഞ്ഞുണ്ണി ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. നഗരത്തിനുമുമ്പിൽ നാട്ടിൻപുറത്തു കാരനനുഭവപ്പെടുന്ന അമ്പരപ്പിനെ, വിധിയുടെ മുമ്പിൽ അകപ്പെടുന്ന മനുഷ്യനുണ്ടാകുന്ന സംഭ്രാന്തിയായി ചിത്രീകരിക്കുന്നവയാണ് എം. എൻ. പാലൂരിന്റെ ആദ്യകാലകവിതകൾ. കെ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള ഇന്ത്യനവസ്ഥയുടെ രൂപകങ്ങളും ഉപരിവർഗ്ഗപതനത്തിന്റെയും മധ്യവർത്തി ബുദ്ധിജീവികളുടെ ഭീരുത്വത്തിന്റെയും ഇമേജുകൾ ആക്ഷേപഹാസ്യത്തിലൂടെയാണ് അവ തരിപ്പിക്കുന്നത്. കണ്ണീരിന്റെ നനവുള്ള ചിരിയാണ് അക്കിത്തത്തിന്റെ കൃതികളിൽ. 'വിപ്ലവകവി,' 'ഡ്രൈവറുടെ പ്രസ്താവന,' 'ബലിദർശനം' തുടങ്ങിയ കവിതകൾ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. 'ദേവീവിഗ്രഹം, 'അറു കൊലയമ്മാവൻ വന്നില്ല,' 'തറവാടിന്റെ മാനം,' 'ഇത്താപ്പിരി' തുടങ്ങിയ രചനകളിൽ മതവിശ്വാസത്തിനെതിരെ വയലാർ പ്രതിഷേധിക്കുന്നത് ചിരിയെ കൂട്ടുപിടിച്ചുകൊണ്ടാണ്. എൻ. എൻ. കക്കാടിന്റെ 'ഫയലുകൾ' ചിരി സൃഷ്ടിക്കുന്ന കവിതയാണ്.